SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 118, ЧИСЛО 19, П'ЯТНИЦЯ, 13 ТРАВНЯ 2011 РОКУ | 1893 | Vol. 118, No. 19, FRIDAY, MAY 13, 2011 | $1.00

Неспокійний початок травня в Україні

Наближення Дня перемоги в Другій світовій війні, яку в Україні усе ще називають вітчизняною, очікували з неспокоєм, викликаним зростанням активности проросійських організацій і витівкою Верховної Ради, яка, слідом за Росією, 21 квітня ухвалила порядок вшанування „червоного прапора перемоги". І хоча Президент України Віктор Янукович до свята не підписав схвалений парляментом законопроєкт, (4 травня він пообіцяв його підписати) червоний прапор усе ж став головним об'єктом свята 9 травня.

КИЇВ. – 9 травня прихильники лівих політичних сил провели урочисту ходу в центрі Києва з нагоди Дня Перемоги. У ній взяли участь близько 2,500 прихильників Комуністичної партії України, Соціялістичної партії України, партії „Російський бльок", Союзу лівих сил.

Під час урочистої ходи Хрещатиком червоний прапор був попереду державного, синьо-жовтого прапора. Він був установлений на бронетранспортері, який їхав першим. Святкову колону очолив Президент Віктор Янукович. Колону супроводжувало виконання пісень часів війни, військова техніка того часу. Учасники ходи несли портрети Йосифа Сталіна.

У Парку Слави учасники ходи поклали квіти до могили Невідомому воякові. *(УНІАН)*

ЛЬВІВ. – 6 травня адміністративний окружний суд заборонив проводити у місті масові заходи, окрім офіційних. Рішення було прийняте за позовом виконкому Львівської міської ради. Проте до Львова приїхали у супроводі правоохоронців представники російських організацій „Родіна" та „Русское єдінство" з Криму та Одеси. На Пагорбі Слави вони під вигуки „Ура!" розгорнули 30-метровий червоний прапор. Ветерани поклали до Вічного вогню на Пагорбі Слави червоний вінок.

Активісти Всеукраїнського об'єднання „Свобода" та ряду молодіжних об'єднань намагалися не пропустити представників ветеранських організацій, комуністів, об'єднань „Родіна" і „Русское єдінство" до Пагорба Слави. Вони утворили живий ланцюг, з якого у бік правоохоронців полетіли пластикові пляшки та кілька димових шашок. Спецпідрозділ „Беркут" відтіснив радикально налаштовану молодь від центральної алеї.

Сталося кілька сутичок. У Генерального консула Росії у Львові Олега Астахова дорогою на Пагорб Слави люди відібрали і розтоптали вінок. Загалом після вуличних сутичок до лікарень звернулися 16 постраждалих. Член ВО „Свобода" Олег Ковпак травмований гумовою кулею, а Володимирові Василенкові, теж з „Свободи", кийком розбили голову, кореспондент „Українських новин" Василь Трухан був поранений каменем в голову. Від нервово-паралітичного газу постраждав фотограф „Газети по-українськи" Павло Паламарчук. *(„Українська правда")*

ХАРКІВ.– Представники ветеранських організацій Харкова під час урочистих заходів намагалися встановити портрет Йосифа Сталіна на площі Свободи біля центральної трибуни, на якій стояли чиновники, але їм це не дозволили. До ветеранів приєдналися посадник міста Генадій Кернес та губернатор Харківщини Михайло Добкін. *(„Київ-пост")*

(Закінчення на стор. 3)

Президент України Віктор Янукович 9 травня відкриває святкову ходу на Хрещатику. Фото: Офіційне представництво Президента України

У Львові 9 травня під час сутички місцевих патріотів з прибулими з Криму та Одеси провокаторами. Фото: „Українська правда"

В Донецьку ветерани повітряно-десантних військ кинули під ноги прапор Організації Українських Націоналістів і Української Повстанської Армії. Фото: „Українська правда"

Символи тоталітаризму викинули на смітник

Молодь у Києві викидає символи тоталітаризму на „смітник історії". Фото: МНК

КИЇВ. – 8 травня українські партії і громадські організації провели акцію „Так – пам'яті, ні – тоталітаризмові", присвячену перемозі народів світу над нацизмом, вшануванню пам'яті полеглих у Другій світовій війні та застереженню проти тоталітаризму як головного винуватця війни.

У акції взяли участь представники Товариства „Меморіялу" ім. Василя Стуса, Всеукраїнського об'єднання ветеранів, Комітету визволення політв'язнів, Молодіжного Націоналістичного Конґресу (МНК) та ін.

Учасники акції викинули на імпровізований „смітник історії" портрети Йосифа Сталіна і Адольфа Гітлера, а також червоний прапор, на якому між нацистською свастикою і зображенням серпа і молота стояв знак рівности. Цим було прирівняно два режими, які були однаково винні у розпалюванні Другої світової війни.

Голова МНК Сергій Кузан у промові зазначив, що нинішня влада України з ініціятиви Москви перетворює День перемоги на поклоніння червоному прапорові, під яким чинились найбільші звірства, а тому червоній символіці не місце на вулицях України.

Прес-служба МНК

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Президент В. Янукович – „ворог преси номер один"

КИЇВ. — Президент України Віктор Янукович – „ворог преси номер один". Такі результати опитування Київської незалежної медіа-профспілки серед українських журналістів. Водночас радниця Президента України Ганна Герман 4 травня зазначила, що Президент, навпаки, багато робить для того, щоб свобода слова в Україні була. Сам керівник держави заявив 3 травня, що без незалежної преси неможлива незалежна Україна. За оцінкою Київської незалежної медія-профспілки, упродовж 2010 року президентська охорона неодноразово перешкоджала журналістам виконувати їхні професійні обов'язки, а з етерів знімали сюжети з критикою глави держави. Під час виборчих перегонів працівники медіа „постійно зазнавали перешкод" з боку виборчих комісій від кандидата на Президента В. Януковича, заявляють у медіа-профспілці. Загалом задокументовано 12 випадків порушення прав журналістів адміністрацією чинного Президента. Друге місце серед ворогів преси посів Прем'єр-міністер України Микола Азаров, охорона якого застосовувала силу проти деяких представників засобів масової інформації, а його прес-служба вимагала від одного видання повного узгодження матеріялу з речником М. Азарова. На третьому місці опинився чиновник київської міської адміністрації Володимир Стороженко, який у квітні 2010 року вирвав з рук журналіста і викинув мікрофон. *(Радіо „Свобода")*

В. Янукович хоче „витягнути Україну з історичної ями"

КИЇВ. — Президент України Віктор Янукович вважає, що країна опинилася в „історичній ямі перехідного періоду". Про це він заявив 5 травня в Києві. „Наше завдання – витягнути Україну з історичної ями перехідного періоду, в яку вона потрапила внаслідок постійних криз, внаслідок боротьби за владу і власність", – сказав Президент. При цьому він наголосив, що Україна повинна стати „країною-сучасником XXI ст. і утвердитися як сучасна держава, яка створює історію з найбільш амбітними країнами світу". В. Янукович також відзначив необхідність забезпечення на практиці справедливости і верховенства права в країні. *(„Кореспондент")*

Звернення Центрального проводу ОУН(д)

КИЇВ. — Центральний провід Об'єднання Українських Націоналістів (державників) звернувся до Президента України Віктора Януковича, Верховної Ради, заявляючи про своє обурення з приводу рішення Верховної Ради України щодо встановлення 9 травня на адміністративних будинках „радянських червоних прапорів" та закликав весь український народ всіляко діяти і протестувати. Таким рішенням провладна більшість ВР мавпує рішення Держдуми Росії, що підтверджує авторитарний, проросійський курс нинішнього керівництва нашої держави. Вивішення „червоних радянських прапорів" нагадують українцям страхітливі часи радянщини, коли було виморено голодом мільйони людей, до концтаборів було запроторено сотні тисяч мирних громадян, було вбито, закатовано, депортовано мільйони людей різних національностей. Центральний провід ОУН(д) зазначає, що Друга світова війна не була для українців, „вітчизняною", адже українці на той час не мали власної держави. Єдиною політичною силою, що під час Другої світової війни відстоювали інтереси українців була ОУН-УПА, що мала потужну армію без держави. *(ОУН(д)*

Ю. Луценка перевели в медчастину СІЗО

КИЇВ. — Керівництво Лук'янівського слідчого ізолятора (СІЗО) в Києві перевело колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Луценка в медичну частину СІЗО у зв'язку з погіршенням стану здоров'я. Про це після візити до Ю. Луценка повідомив 10 травня його адвокат Ігор Фомін. За його словами, стан здоров'я колишнього міністра щоразу погіршується. За час голодування Ю. Луценко втратив у вазі майже 20 кілограмів. Як заявила дружина Ю. Луценка Ірина, на обличчі її чоловіка з'явилося висипання, що свідчить про інтоксикацію організму внаслідок голодування. За її словами, лікарі рекомендують Ю. Луценкові вводити амінокислоти, тому що вони визнали, що в нього виникають проблеми з серцем. Також лікарі діягностували в екс-міністра діябет другого ступеня і констатували, що в Ю. Луценка в дуже поганому стані внутрішні органи. Водночас Ю. Луценко не має наміру припиняти голодування, поки ситуація не вирішиться. „Він сказав: я або вийду звідси нормальною людиною – мене нема чого тримати під вартою, або мене винесуть вперед ногами", – повідомила І. Луценко. Колишній міністер протестує проти незаконного утримання під вартою. *(Радіо „Свобода")*

Австрія співпрацюватиме з Вінниччиною у галузі енерґозбереження

ВІННИЦЯ. — Австрійці зацікавлені у співробітництві з Вінницькою областю у сфері енерґоефективности. Про це 10 травня сказав Посол Республіки Австрія в Україні Вольф Дітріх Гайм після зустрічі з керівництвом области та міста у рамках офіційної візити. Голова обласної державної адміністрації Микола Джига наголосив, що співробітництво у сфері енерґозбереження є особливо актуальними для української сторони, а досвід австрійців – цікавий і корисний. „Мене порадувало, що Вінниця виходить у перші ряди співпраці у сфері енерґоефективности, сподіваюсь, що ці кроки зроблять життя жителів міста приємнішим і економним в енерґії. Ми готові допомогти словом і ділом у рамках нашої діяльности", – зазначив дипломат. *(„День")*

Передано з Німеччини архіви першого командувача УПА

РІВНЕ. — Літературну майстерність засновника й командувача Української Повстанської Армії „Поліська Січ" Тараса Бульби-Боровця засвідчують рукописи його спогадів про ведення диверсійних акцій проти гітлерівців на півночі Рівненської та Житомирської областей у 1941-1942 роках. Ці матеріяли від розпорядників його спадщини надійшли з Німеччини у Рівненський обласний архів. За словами директора установи Миколи Григорука, фонди поповнено також записками, що їх робив після боїв Т. Бульба-Боровець, міркуваннями про розвиток повстанських формувань. У новій колекції є також українські видання, зокрема журнали „Меч і воля", „До зброї", „Оборона України", бюлетні з статтями організатора національно-визвольної боротьби на Поліссі, його книги „Кредо революції", окремі гранки найвідомішого твору „Армія без держави", есеїстичні розвідки „Ревізія антикомуністичної стратегії", „Ідеологічні моральні основи вояка УПА". Цей доробок створено після війни, до закінчення якої з 1943 року Т. Бульба-Боровець перебував у фашистському концтаборі. Наприкінці сорокових років він переїхав у Канаду, де й помер. *(„Укрінформ")*

Україна вперше отримала найвищий ступінь ґарантій від МАҐАТЕ

КИЇВ. — Міжнародне аґентство з атомної енерґетики вказує на використання ядерних матеріялів в Україні виключно в мирних цілях. Про це йдеться 5 травня в повідомленні прес-служби Міністерства закордонних справ України. Відповідно до повідомлення, про це свідчать висліди щорічної доповіді про стан дотримання державами-членами ґарантій МАҐАТЕ, оприлюдненої 3 травня. За повідомленням, Україна вперше за роки незалежности одержала найвищий ступінь ґарантій – так звані „широкі ґарантії", які свідчать про відсутність незадекларованих ядерних матеріялів і пов'язаної з ними діяльности, а також про використання їх виключно в мирних цілях. „Досягнутий вислід є свідченням визнання міжнародною спільнотою ухваленого більше року назад Президентом України Віктором Януковичем рішення щодо вивезення з нашої території запасів високозбагаченого урану", – йдеться у повідомленні. Як наголосили в Міністерстві закордонних справ, Україна була і залишатиметься провідником процесу ядерного роззброєння та контролі над розповсюдженням ядерних матеріялів. У квітні Президент В. Янукович заявив, що Україна має намір вивезти зі своєї території весь високозбагачений уран до квітня 2012 року. *(Радіо „Свобода")*

Українців вперше нагородили польськими Золотими Хрестами

КИЇВ. — 5 травня у Посольстві Польщі шестеро українців отримали польські відзнаки за допомогу в ліквідації повені у Польщі (влітку 2010 року), за внесок у розвиток польсько-української реґіональної співпраці та популяризацію польської культури в Україні. Нагороду Золотий Хрест „За заслуги" отримали, серед інших, працівники Міністерства з надзвичайних ситуацій та діячі української культури. „Активно розширюючи горизонти співпраці між Польщею та Україною, ви є доказом того, що у разі необхідности ми (поляки) завжди можемо розраховувати на братську допомогу. Дякую вам за істотний внесок у розвиток польсько-українських взаємин, заснованих на людській солідарності", – заявив тимчасовий повірений у справах Польщі в Україні Борис Курчинський, звертаючись до нагороджених. Подібні нагороди чужоземним громадянам Президент та уряд Польщі надають у виключних випадках, зазначив Б. Курчинський. *(Радіо „Свобода")*

Унікальна виставка, присвячена Лесі Українці

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. — Виставку, присвячену Лесі Українці, відкрили у Дніпропетровську. Матеріяли експозиції розповідають про її життя та творчість, родину та зв'язки з Катеринославщиною – зокрема про дружні стосунки з академіком Дмитром Яворницьким. Дослідники Придніпров'я виявили нові факти з біографії відомих особистостей. Таку велику виставку, присвячену Лесі Українці, у Дніпропетровську презентують уперше. Для неї зібрали різнопланові музейні експонати з різних куточків України – давній волинський одяг та рушники, фотографії, книги, картини, листи, раритетні листівки. Відвідувачам показують меморіяльні речі родини Лесі Українки, розповідають про її нелегке і незламне життя. З видатним краянином, істориком Д. Яворницьким Леся Українка познайомилась 1910 року, коли лікувалась у Єгипті. Після цієї зустрічі вона писала до рідні в Катеринослав: „Він завзятий дід – лазив і на піраміди, і в піраміди, і де його тільки не носило! Це в 60 літ і з ревматизмом..." У подарунок від Лесі Українки про зустріч у Єгипті Д. Яворницький одержав дерев'яну палицю та спільне фото. „Виставка, присвячена Лесі Українці та її родині, у Дніпропетровську зацікавлює людей різних поколінь, але особливо цікавою вона має стати для молоді, щоб молодь наша знала, щоб пишалася своїми письменниками, бо Лесею Українкою пишається увесь світ", – зазначує одна з відвідувачів. Експозицію у будинку-музеї Д. Яворницького можна буде побачити до кінця вересня. *(Радіо „Свобода")*

У Києві – 800 мільйонерів

КИЇВ. — Податкова служба столиці виявила підпільного мільйонера, 37-річного жителя Оболонського району, який „забув" подати декларацію на 415 млн. грн. доходу, який він одержав від продажу цінних паперів. Тепер „підпільний мільйонер" судиться з податковою службою, бо він, мовляв, збирався сплатити в наступному році... У Києві задеклярували доходи у розмірі більше 1 млн. грн. близько 800 осіб. Найчастіше, за словами податківців, такі доходи киянам приносять вдалі інвестиції в цінні папери, будівельне підприємництво, нерухомість (земля і забудови), торгівля бензиною. Сфери, де люди можуть заробити великі гроші, непередбачувані. Податкова служба не веде обліку по галузях, у яких фізичні особи заробляють гроші, оскільки це заборонено законом. *(УНІАН)*

День опору окупації відбувся у Києві

Учасники всеукраїнської акції протесту „День опору окупації"в Києві.

КИЇВ. – 27 квітня в Києві відбулася багатотисячна всеукраїнська акція протесту „День опору окупації", метою якої стала вимога скасування „харківських угод" та звільнення України від російських військових баз. Організатором заходу була мережа громадянської дії „Опір" за участи Молодіжного націоналістичного конґресу, Всеукраїнського об'єднання „Тризуб" ім. Степана Бандери, Комітету визволення політв'язнів та „Холодноярської ініціятиви". Представники влади перешкоджали активістам у проведенні акції протесту.

Прес-служба мережі громадянської дії „Опір"

Неспокійний початок...

(Закінчення зі стор. 1)

ДОНЕЦЬК. – Під час покладання квітів до Вічного вогню біля меморіяльного комплексу „Визволителям Донбасу" ветерани повітряно-десантних військ кинули під ноги ветеранам війни чорно-червоний прапор Організації Українських Націоналістів і Української Повстанської Армії. Потім цей прапор прив'язали до авта і повезли на Саур-Могилу щоб, як пояснили учасники акції, там спалити „фашистську нечисть". (*„Острів"*)

ЧЕРНІГІВ.– З головного корпусу Управління охорони здоров'я городяни зірвали червоний прапор. Червоні прапори 9 травня були вивішені на приміщеннях міської ради, обласної адміністрації, кінотеатру ім. Миколи Щорса, Українського фонду підтримки фермерських господарств. (*„Високий вал"*)

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – Панахидою та вічем-реквіємом біля „вічного вогню" в обласному центрі Прикарпаття відзначили 66-ту річницю перемоги в Другій світовій війні. Хоча місцева влада заборонила використання червоного прапора на святкуванні, учасники віча не тільки принесли численні червоні прапори, але й під час виконання гимну України підняли червоний прапор у повітря на червоних повітряних кулях.

Представники ВО „Свобода" намагалися перешкоджати проведенню віча, проте були відтіснені з місця події численними кордонами міліції. Поки відбувалися урочистості, поблизу, на вулиці Лепкого активісти тримали у руках державну символіку й скандували: „Ні червоним прапорам!" та „Бандера – наш герой". На чолі пікетувальників були секретар міської ради Руслан Марцінків та голова фракції „Свобода" у міській раді Роман Онуфріїв. (*„Острів"*)

В Івано-Франківську 9 травня відбулась хода активістів об'єднання „Свобода" з прапорами і патріотичними гаслами. Фото: „Острів"

У Києві спалено будинок дирекції заповідника „Биківнянські могили"

Господарський будинок дирекції Національного заповідника „Биківнянські могили" після пожежі.

До „Свободи" 5 травня надійшла заява Київської міської організації Товариства „Меморіял" ім. Василя Стуса з приводу акту вандалізму у національному заповіднику „Биківнянські могили". Текст заяви вміщуємо.

28 квітня згорів господарський будинок дирекції Національного заповідника „Биківнянські могили". Це був далеко не перший акт вандалізму та глумління над пам'яттю жертв биківнянських поховань.

Все, що відбувається за останні 10 років у заповіднику, є наслідком показово байдужого ставлення вищої виконавчої влади до виконання постанови Кабінету міністрів України від 22 травня 2001 року про створення Державного заповідника та указу Президента України про надання йому статусу Національного. Відтоді питання відведення землі під територію заповідника вперто не вирішують Київська міська адміністрація і Київська рада. Таке їхнє ставлення підтверджує думку, що землі заповідника призначені під котеджі олігархів.

Рішення Київської ради обумовлює виділення терену для заповідника після того, як заповідник заплатить 50 млн. грн. Дарницькому лісництву за ліс, що виріс на людській крові і кістках, та ще заплатить великі гроші екологічним, архітектурним, землевпорядним, санітарно-епідеміологічним та іншим підрозділам Київської адміністрації.

Сьогодні Український інститут національної пам'яті, як вищий орган виконавчої влади, ліквідований, а дирекція заповідника підпорядкована без бюджетного фінансування Міністерству культури. Утворено глухий кут…

Пожежа та знищення господарського будинку дирекції не були випадковими. Це сталося після того, як працівники заповідника звернулись до Президента України з скаргою на масове вирубування та вивезення деревини з заповідника. Напередодні пожежі були понівечено напис „Національний заповідник".

Пожежа сталася в той час, коли тривало підготування до Дня пам'яті жертв репресій, встановленого указом Президента. Згоріли рушники, лямпадки, інвентар та інструменти. Розраховувати на підтримку байдужої до національної пам'яті влади, не доводиться. Адже у минулому році влада проіґнорувала цю дату.

Товариство „Меморіял" ім. В. Стуса звернулося до громадськости Києва з закликом 14 травня приїхати до Биківнянського лісу для прибирання території, а 15 травня взяти участь у покладанні вінків і Панахиді за участю єрархів Українських Церков.

Рада товариства „Меморіял"

СКУ проти „прапора перемоги"

ТОРОНТО. – Світовий Конґрес Українців (СКУ) 6 травня висловив обурення у зв'язку зі схваленням Верховною Радою України змін до Закону України „Про увічнення перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років", що вводять в ужиток нове поняття „прапор перемоги", яким є червоний прапор з зображенням зірки та серпа і молота, а також зобов'язують підносити у День перемоги копії прапора перемоги поряд з Державним прапором України".

СКУ глибоко стривожений політичною незрілістю та національною несвідомістю народних депутатів, які на 20-му році Незалежности України прийняли зміни до Закону щодо леґалізації червоного прапора. Цим самим вони уможливили пропаґування в Україні символіки радянської імперії, тоталітаризм якої засудило міжнародне співтовариство, та заявили про бажання повернути Україну до комуністичного авторитарного режиму.

„Прийняття рішення про офіційне використання червоного прапора є наругою над пам'яттю мільйонів українців, що постраждали внаслідок більш ніж 70-літнього панування в Україні тоталітарного комуністичного режиму, який під червоним прапором здійснював геноцид українського народу," – заявив президент СКУ Євген Чолій.

Світовий Конґрес Українців

АМЕРИКА І СВІТ

Б. Обама вирішив не оприлюднювати фотографій тіла Осами бен Ладена

НЮ-ЙОРК. — Президент США Барак Обама 5 травня відвідав місце теракту 11 вересня 2001 року у Ню-Йорку. Захід був присвячений пам’яті тисяч жертв терористичної атаки з огляду на вбивство Осами бен Ладена. „Терориста номер один“ розшукували близько 10 років. Напередодні Б. Обама вирішив не оприлюднювати фотографій убитого провідника терористичної мережі „Аль-Кайда“ О. бен Ладена. При ухваленні цього рішення враховано, що оприлюднення посмертних світлин О. бен Ладена може стати причиною нового спалаху насильства. Після тривалих консультацій Президент США 4 травня прийняв рішення не оприлюднювати фотографій тіла убитого в Пакистані О. бен Ладена. Американські високопосадовці кажуть, що оприлюднення кривавих фотографій може підняти хвилю ненависти у мусульманському світі. Їх також можуть використати терористи для пропаґанди. Тим часом громадськості стає відомо все більше подробиць про акцію американських спецпідрозділів та про життя О. бен Ладена у вигідному триповерховому будинку за високим муром. Упродовж п’яти років О. бен Ладен, його п’ята дружина та дев’ятеро дітей жили в абсолютній ізоляції від мешканців містечка Аботабаду за 100 км від столиці Пакистану, Іслямабаду. Під час нападу 1 травня американська розвідка була лише на 70 відс. впевнена, що там знайде саме О. бен Ладена. Провідника „Аль-Кайди“ було вбито двома пострілами, в голову і в груди, його дружину поранено в ногу. Тепер аґенти Федерального бюра розслідувань та Центрального розвідувального управління вивчають тисячі документів з таємною інформацією про діяльність та пляни „Аль-Кайди“, які було знайдено у будинку О. бен Ладена. *(„Голос Америки“)*

Оцінювання Б. Обами підскочило після ліквідації О. бен Ладена

ВАШІНҐТОН. — Ліквідація провідника „Аль-Кайди“ Осами бен Ладена підвищила на 9 відс. оцінювання Президента США Барака Обами, що опустилося в квітні до максимально низького рівня. Про це свідчать висліди опитування, проведеного газетою „The Washington Post“ і дослідницьким центром „Pew“. Вбивство О. бен Ладена призвело до стрибка оцінювання Б. Обами і значного збільшення кількости американців, впевнених у тому, що він як глава держави добре дає собі раду у боротьбі з тероризмом і акцією в Афганістані. Водночас кількість тих, хто вважає, що Президент здатен виправити ситуацію в економіці, не зросла. Працю Б. Обами на посаді Президента схвалюють 56 відс. опитаних, що на 9 відс. більше, ніж показник квітня. Це найвище схвалення дій Президента, задокументоване опитуваннями від 2009 року. Більш як дві третини опитаних заявили, що Президент заслужив їх довіру після того, як зліквідовано О. бен Ладена. При цьому лише 40 відс. американців схвалюють дії глави держави щодо відновлення національної економіки. О. бен Ладена було знищено 1 травня американськими вояками в укріпленому будинку у Пакистані. Смерть його офіційно підтвердив Президент США. Він повідомив, що санкціонував акцію. Радник Президента США з питань боротьби з тероризмом Джон Бренан підтвердив інформацію про те, що вбитого провідника „Аль-Кайди“ О. бен Ладена поховали у морі. Раніше повідомлялося про те, що під час штурму притулку О. бен Ладена на шоломі одного з вояків була закріплена відеокамера. Пряму трансляцію захоплення бачили Б. Обама і члени його уряду. *(„Кореспондент“)*

Повінь у США може стати найбільшою в історії країни

МЕМФІС, Тенесі. — США потерпають від повені. Рівень води у ріці Місісіпі наближається до рекордного і сягає 14.5 метра. Цієї весни вода у річці Місісіпі піднялася до найвищого за останні 80 років рівня і, за прогнозами експертів, найближчими днями може сягнути 14 метрів у районі міста Мемфіс. Найбільше потерпають штати Тенесі та Луїзіяна. Тисячі людей вже евакуювали. Влада побоюється погіршення санітарної ситуації у штаті Тенесі. Там ріка підняла тонни сміття. Прогнози синоптиків невтішні: розлив Місісіпі триватиме до кінця травня. *(„5-канал“)*

Україна почала головування в Комітеті міністрів Ради Европи

СТАМБУЛ, Туреччина. — 11 травня у Стамбулі Україна приймала „естафету“ головування в Комітеті міністрів Ради Европи. В рамках Стамбульського 121-го міністерського засідання Комітету міністрів Ради Европи відбудеться церемонія передання головування Україні. Українську делеґацію очолює міністер закордонних справ України Костянтин Грищенко. Під час свого головування Україна забезпечуватиме послідовність у досягненні цілей і першочерговості діяльности організації – зміцнення демократії, забезпечення верховенства права та захист прав людини. Українське головування плянує здійснити ряд практичних кроків у цьому напрямку, а також спрямовуватиме свою діяльність на посилення політичної ролі Ради Европи в системі европейських інституцій, здатности організації ефективно реаґувати на виклики сьогодення та виконувати свою місію збереження та захисту загальноевропейських демократичних цінностей. Головування України в Комітеті міністрів Ради Европи, яке триватиме до листопада 2011 року, стане першим за майже 16-річну історію членства України в цій організації. *(„День“)*

МЗС Грузії різко відповіло на привітання Д. Медведєва з Днем перемоги

ТБІЛІСІ, Грузія. — Міністер закордонних справ Грузії Ґріґол Вашадзе відреаґував на привітання Президента Росії Дмитра Медведєва з Днем перемоги, надіслане ще 3 травня. У привітанні Д. Медведєв звернувся до грузинського народу, зазначивши, що „у ці весняні дні народи Грузії та Росії знову згадують нашу багату спільну історію, вшановують героїв-визволителів, які пліч-о-пліч воюючи з гітлерівськими загарбниками, відстояли свободу і незалежність Вітчизни“. Ґ. Вашадзе у відповідь заявив, що „кловнада керівництва Росії не має межі“. Він висловив сумніви в тому, що грузини приймуть привітання Д. Медведєва. „Не думаю, щоб грузинський народ прийняв вітання Президента Росії. Можна бути кловном у тій формі, в якій побажаєш“, – зазначив Ґ. Вашадзе. За оцінкою грузинського міністра, онуки росіян, які боролися з фашизмом, переняли методи фашизму і, за допомогою етнічної чистки, вигнали 400 тис. грузинських громадян зі своїх будинків. „Я хочу привітати російський народ, разом з іншими народами, з цим Днем перемоги. Я переконаний, що в найближчому майбутньому, тоді, коли в Росії буде нормальна влада, і Росія буде демократичною країною, ми ще раз разом будемо відзначати це свято“, – сказав Ґ. Вашадзе. Він наголосив також, що Грузія відзначає День перемоги над фашизмом 8 травня, як і весь цивілізований світ. *(„Зік“)*

Підписали документ про мир між „Фатхом“ і „Гамасом“

КАЇР, Єгипет. — 4 травня у Каїрі відбулася офіційна церемонія підписання угоди про внутрішньо-палестинське врегулювання між рухами „Фатх“ і „Гамас“. Угода мала б покласти край чотирирічній ворожнечі між палестинськими рухами. Церемонія підписання документу відбулася в присутності керівника „Фатх“ і президента Палестинської національної адміністрації Махмуда Абаса та провідника „Гамасу“ Халеда Машаля. У церемонії взяли також участь представники більше 10 найбільших палестинських фракцій. Під час церемонії М. Абас заявив, що два угруповання вирішили „перегорнути темну сторінку поділу назавжди“. Угоду уклали ще 27 квітня за посередництвом Єгипту. Тепер же „Фатх“ і „Гамас“ будуть створювати коаліційний уряд. Очікують, що головним завданням нового органу влади стане підготування до проведення виборів у палестинській автономії. Ізраїль засудив присутність в новому палестинському уряді представників „Гамасу“, який не визнає права еврейської держави на існування. Прем’єр-міністер Ізраїлю Беніямін Нетаняґу заявив, що те, що відбулося в Каїрі – „це підрив мирного процесу і величезна перемога тероризму“. *(Радіо „Свобода“)*

Европарлямент надасть Грузії фінансову допомогу

СТРАСБУРҐ, Франція. — Депутати Европарляменту одноголосно схвалили надання Грузії фінансової допомоги в розмірі 46 млн евро. Про це повідомила пресслужба грузинського уряду. Голосування за прийняття відповідної резолюції відбулося 11 травня в рамках сесії найвищого законодавчого органу Европейського союзу (ЕС), яка проходила у французькому Страсбурзі. Відзначається, що допомога Евросоюзу призначена для стимулювання економічного зростання в Грузії та зменшення рівня безробіття, а також більш активного просування експортної продукції на міжнародний ринок. У прийнятій резолюції висловлено сподівання, що подібні заходи дозволять Грузії успішно провести реформи у фінансовому секторі і підвищити інвестиційну привабливість країни. Підкреслюється, що половину суми передбачається виділити у вигляді ґрантів, інше – в якості позик. Члени Европарляменту закликали грузинську владу „неухильно дотримуватися зобов’язань, взятих країною перед Міжнародним валютним фондом“. *(„День“)*

А. Шварценеґер розлучається з дружиною М. Шрайвер

ЛОС-АНДЖЕЛЕС. — Колишній губернатор Каліфорнії Арнолд Шварценеґер та його дружина Марія Шрайвер оголосили, що розлучаються після 25 років подружнього життя. „Після довгих роздумів, вагань, обговорень та молитв ми ухвалили таке рішення“, – сказали обоє у спільній заяві. Вони сказали, що намагались визначитись з майбутнім своїх взаємин, коли жили окремо. А. Шварценеґер та М. Шрайвер наголосили, що надалі разом виховуватимуть своїх четверо дітей. Вони не подали дальших подробиць. У січні після семи років на посаді А. Шварценеґер склав свої повноваження губернатора штату Каліфорнія. М. Шрайвер, член родини Кенеді та племінниця 35-го президента США Джона Кенеді, працювала телекореспондентом, але залишила журналістику після того, як її чоловік став губернатором штату. А. Шварценеґер – відомий не лише як політик, але і як зірка Голівуду. Однією з його головних роль була „Термінатор“. Наразі А. Шварценеґер хоче повернутись у кіно і вже дав згоду знятись у кількох фільмах. *(Бі-Бі-Сі)*

Помер наймолодший в історії кіно номінант на Оскара

ЛОС-АНДЖЕЛЕС. — У США у віці 88 років помер актор Джекі Купер – наймолодший в історії кіно претендент на нагороду „Оскара“. Адвокат актора Роджер Ліхт 5 травня заявив: „Він просто помер від старости“. Дж. Купер був висунутий на нагороду Американської кіноакадемії в номінації „Найкраща чоловіча роля“ за фільм „Скіпі“ 1931 року. Тоді йому було 9 років. В Голівуді Дж. Купер зіграв у фільмах „Чемпіон“ (1931), „Острів скарбів“ (1934), „Той самий вік“ (1938) і ще в десятці інших кінокартин. У 1950-их роках актор пішов на телебачення, де брав участь у різних телевізійних програмах і серіялах. Нова хвиля популярности наздогнала його в кінці 1970-их років, коли Дж. Купер виконав ролю журналіста Пері Вайта в бльокбастері „Супермен“ і в трьох його продовженнях. У 1989 році Дж.Купер заявив про свій відхід з кіна, після чого зайнявся підготуванням скакових коней в Каліфорнії. Його внесок у кінематографію відзначений зіркою на Голівудській алеї слави. Дж. Купер був удостоєний двох нагород „Емі“ – як найкращий режисер в 1974 і 1979 роках. Він був тричі одружений, у нього четверо дітей. *(„Кореспондент“)*

НА ТЕМИ ДНЯ

Патріярх Святослав: „Греко-католик – це той, хто є українцем"

Верховний Архиєпископ Української Греко-Католицької Церкви Святослав Шевчук.

Напередодні Великодніх свят Верховний Архиєпископ Української Греко-Католицької Церкви Святослав Шевчук відповів на низку запитань журналіста з київського тижневика „День" Оксани Климончук. Текст інтерв'ю газета опублікувала 22 квітня, в ч. 72-73. Нижче пропонуємо нашим читачам відповіді Патріярха Святослава на два запитання кореспондентки „Дня".

– Що таке сьогодні бути греко-католиком, саме греко-католиком в Україні?

– У першу чергу, греко-католик — християнин. Християнин, який народився чи став ним у Свято-Володимировому хрещенні. Тому ми кажемо, що Українська Греко-Католицька Церква – це Церква, яка зберігає ту традицію Київського Християнства. Можливо, ця традиція покищо не до кінця усвідомлена... Греко-католик зберігає цю традицію зі вселенським християнством. Маю на увазі сопричастя з наслідником апостола Петра — Папою.

Греко-католик як громадянин України — це той, хто є українцем... Це я осмислив у діяспорі. Українська ідентичність нашої Церкви завжди була для нас благословенною, водночас — певним викликом. УГКЦ завжди переймалася збереженням самобутности нашого народу. У певних моментах була чи не єдиним голосом, який говорив від імені зневаженого, упослідженого народу. Якщо ми пригадаємо „весну народів" в Австро-Угорській імперії 1848 року, то так звана Руська рада у Львові здебільшого складалася зі священиків. Знову ж таки, священики були будителями цього народу на Галичині, де найбільше збереглася наша Церква.

УГКЦ сьогодні в Україні має нове завдання – долучитися до осмислення української національної ідеї, усвідомити, яким сьогодні має бути український патріот, українець, який формує свою ідентичність не в полемічному ключі, зневажаючи когось, а зберігаючи свою гідність. Бо українська ідентичність – це щось, що належить до ствердження гідности нашого народу, українця як такого.

Я спостеріг, що бути християнином і бути українцем – це дуже схоже, бо бути християнином багатьма вважається бути відсталим. Так само проєктується і образ українця, мовляв, бути українцем – бути людиною другого сорту. Тому інколи спостерігаємо, що хтось, коли хоче бути „сучасним", відрікається свого українства.

В Арґентині спостерігав, наскільки важливо усвідомлювати свою ідентичність. Наведу один приклад... Для українця садок вишневий коло хати – це частина його душі. Кажуть, що для українця сад – це образ раю, куди він виходить, щоб подумати, погуляти, прийняти гостей. Коли наші волиняни приїхали в провінцію Чако в Арґентині, побачили, що місцеві не мають біля хати садків. Приходить наш українець до місцевого індіянця і запитує: „Тут у вас вишні ростуть?". „Ні", – відповідає. „А яблуні?" – „Ні, не ростуть". – „А мандарини?" – „Не ростуть". – „А апельсини?" – „Теж ні". Українець махнув рукою: „А я все одно посаджу!". „А-а, ну, як посадиш, то будуть рости". Я б сказав, що культура, потреба праці нашого народу, потреба пісні, церковного життя – це щось, що належить до гідности українців.

– Як би Ви пояснили побудову Росією „русского міра" в Україні? Ви якось виправдовуєте росіян, чому вони хочуть побудувати цей світ?

– Я дуже ретельно слідкував за ідеєю формування того „русского міра", зокрема для мене дуже знаменним є, що цю ідею чітко зформулював Патріярх Кирило. Мене стурбувала певна підміна понять... Якщо „русскій мір" означає певні культурні, церковні зв'язки між Росією і російською діяспорою, то, вважаю, це цілком нормально.

Також вважаю, що росіяни, які проживають на території України, мають право на існування в контексті „русского міра". Але коли цей „русскій мір" перестає бути тільки „російським світом" і проєктується як певний цивілізаційний простір, де українці мають бути обов'язковою, невід'ємною його складовою, то тут уже виникає багато запитань. Наприклад, ніколи італійцям (римлянам) не спаде на думку будувати сьогодні „римський світ" і переконувати французів чи еспанців, що вони є колишні латиняни, тому мусять належати до „римського світу". Сказали б, що це певний анахронізм. Уявіть собі, що якийсь достойник з Риму приїхав у Португалію чи Францію таке пропаґувати — то його б просто висміяли і більше б не сприймали серйозно.

Я поважаю прагнення Росії зберігати свою єдність у світі, але коли мені кажуть, що я мушу позбутися свого українства, бо це ідея австрійської ідеології, і що української нації як такої не існує, то я, м'яко кажучи, почуваюся ображеним. Тому коли хтось хоче будувати якусь свою спільноту, не можна заперечувати когось, хто є поруч.

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Міти й правда про Другу світову війну

Провідники Російської Федерації намагаються повернути в історію Другої світової війни ідеологеми комуністичного періоду. Вже було висловлено, що перемогою над нацистською Німеччиною світ зобов'язаний виключно російському народові, применшено трагедію України, яка найбільше постраждала від війни, знову прославляється Йосиф Сталін як „великий стратег". З цього приводу київський журналіст Юрій Поташній мав бесіду з завідувачем відділу історії періоду Другої світової війни Інституту історії України Олександром Лисенком.

– Чи відповідає дійсності висловлена в російській історіографії думка, що відкриття Другого фронту суттєво не вплинуло на перебіг війни?

– У виданому листуванні Йосифа Сталіна з провідниками країн антигітлерівської коаліції я налічив 14 звернень до союзників щодо відкриття Другого фронту. Думаю, насправді їх було значно більше. Це засвідчує, що СРСР надавав величезного значення відкриттю Другого фронту.

Спочатку західні союзники допомагали СРСР військовою технікою та спорядженням. Повноцінні поставки розпочалися 1942 року – морські каравани з літаками, танками, артилерією, стрілецькою зброєю, матеріялами для оборонної промисловости, медикаментами йшли до Архангельська й Мурманська, Владивостоку й Хабаровська. Постачання здійснювалися також через Іран. Не слід забувати й про добровільні пожертви громадськости інших країн (одяг, взуття, продовольство), які призначалися для діючої армії і цивільного населення. Особливо багато пачок присилала українська діяспора з Америки. Лише впродовж 1944 року в Україну надійшло 185 вагонів з гуманітарною допомогою, в 1945 році – ще 70.

Відкриття у червні 1944 року Другого фронту змусило нацистську Німеччину розпорошити свої сили.

– Скільки українців по війні не повернулися до своїх домівок?

– За нашими підрахунками, в Червоній армії загинуло 3.5-4 млн. українців, у партизанських формуваннях – від 40 до 60 тис., у загонах Української Повстанської Армії – понад 100 тис. осіб. Близько 200 тис. переміщених осіб (військовополонених, в'язнів концтаборів, остарбайтерів) залишилися в Европі. Не повернулося до України й чимало тих, хто під час евакуації виїхав у східні реґіони СРСР. Тож прямі людські втрати України ми оцінюємо у 8-10 млн., а демографічні – в 10-13 млн. осіб.

Нацисти намовляли населення залишати свої домівки й відступати разом з німецькими військами, щоб уникнути покарання „за співпрацю з окупаційною владою". І справді, з 1942 року вже існувала чітка юридична клясифікація „зрадників", за кожен вид співробітництва визначалися конкретні терміни ув'язнення. Митрополит Андрей Шептицький своїм пастирським листом зобов'язав греко-католицьке духовенство залишатися з паствою, аби розділити її страждання. Чимало священиків стали жертвами репресій.

Загалом втрати СРСР відразу по війні були облічені у 7 млн. жертв, пізніше з'явилася цифра в 20 млн. осіб, Президент Росії Дмитро Медведєв нещодавно сказав, що загинуло понад 27 млн. осіб. Очевидно, точну кількість загиблих уже ніхто не зможе назвати, адже системний облік втрат не вівся навіть серед військовиків. Скажімо, не вдалося впровадити солдатські медальйони: червоноармійці через марновірство вважали їх своєрідними провісниками смерти.

В окремих боях співвідношення людських втрат дорівнювало 10-20 радянських вояків до одного у німців. Радянські війська втрачали більше, ніж німецькі – і в наступі, і в обороні. Ставка часто робилася не на тактичні прийоми ведення бою, а на чисельну перевагу в живій силі. Визволення міст прив'язували до якоїсь „червоної" дати. Наприклад, Київ звільнили від ворога в переддень річниці Жовтневої революції, хоча це й надто дорого обійшлося.

СРСР використовував підневільну працю німецьких військовополонених – німців, італійців, японців, румунів, угорців. Наприклад, завали на Хрещатику розбирали німці.

Військовополонених та інтернованих піддавали ідеологічній обробці, аби на батьківщині вони проповідували радянські цінності. Хто не змінював переконань, того залишали в полоні найдовше. Радянське керівництво постійно затягувало відправлення полонених додому. На будовах вони працювали до 1955 року.

Німеччина маю право вимагати відшкодувань за використання військовополонених у Радянському Союзі. Однак, німецький народ надто глибоко усвідомлює тяжкість злочинів, скоєних нацистами, тому не порушує цього питання.

Намагаючись компенсувати втрати під час війни, Радянський Союз на правах переможця масово вивозив із Німеччини технічні засоби: металообробні верстати, електродвигуни, системи телекомунікацій тощо.

В Україні найбільше трофейного обладнання отримав Донбас, підприємства машинобудівної галузі – подекуди воно працює донині. Поверталися з Німеччини й культурні цінності, але значна їх частина потрапила до Москви.

Багатьох радянських мітів про війну покищо не позбулося суспільство. Один із них стосується „морально-політичної єдности радянського народу". Насправді такого „моноліту" не існувало. Певна частина населення України сповідувала ідеї суверенної національної державности. Те, що ця категорія була досить численною, засвідчують понад 10 років боротьби самостійницького підпілля проти сталінського режиму, що без широкої підтримки серед населення було б неможливо.

Ще одна мітологізована сторінка війни пов'язана зі „всенародним рухом опору фашистській окупації". По-перше, цей рух не був масовим, а по-друге, німецькі спецслужби придушували його ще в зародку, адже до захоплення населених пунктів німці мали на руках аґентурні дані про неблагонадійних, яких одразу заарештовували. До осені 1941 року нім-

(Закінчення на стор. 14)

Росія купує Україну

На початку квітня найбільша у світі компанія з виробництва алюмінію „Русал“ придбала єдине в Україні підприємство цієї галузі – Запорізький алюмінійовий завод і зупинила його. Безробітним працівникам запропоновано переїхати до Сибіру, де їм буде надано працю. Покищо на цю пропозицію погодилися лише 15 фахівців.

Відтепер Україна купуватиме алюміній в Росії. І не тільки алюміній. У першій половині 2010 року, коли до влади в Україні прийшов новий уряд, російська корпорація „Банк розвитку і зовнішньоекономічної діяльности“, яку очолює прем’єр-міністер Володимир Путін, придбала українську корпорацію „Індустріяльний союз Донбасу“, отримала повну контролю над купленим російськими інвесторами підприємством „Запоріжсталь“, разом з трьома іншими банками стала власницею контрольного пакету акцій Фондової біржі України ПФТС (Першої Фондової Торговельної Системи).

Не відстали й інші російські багатії. Один з найбільших в галузі виробників локомотивів „Луганськтепловоз“ дістався російській компанії „Транмашголдінґ“, вісім нафтобаз і 118 станцій з продажу пального придбала компанія ТНК-ВР, найбільше в Україні підприємство з випуску імунобіологічних препаратів купила в Харкові компанія „Фармстандарт“. На користь росіян відійшли акції товариств „Українська біржа“ і „Український біржевий голдінґ“.

В другій половині 2010 року нашестя російського капіталу в Україну продовжилося. Тепер Росія спрямувала увагу на будівництво літаків і кораблів. Тактика дещо змінилася – від простої купівлі інвестори, зважаючи на певний опір українських власників, заходилися створювати з ними спільні підприємства. У кожному випадку наступним кроком буде злиття їх з російськими виробниками. Передовсім це стосується державного підприємства „Антонов“ в Україні та Об’єднаної авіобудівної корпорації в Росії, а також російської Об’єднаної суднобудівної корпорації, яка претендує на шість суднобудівних підприємств на півдні України. Щодо Стахановського вагонобудівного заводу росіяни досягли монополії шляхом укладення з ним довготермінових контрактів. Російська компанія „Поліметал“ готується стати власницею видобутку золота в Закарпатті, Одеській і Дніпропетровській областях.

Якщо Росії вдасться залучити Україну до Митного союзу, вона дістане величезний фінансовий виграш в площині оподаткування товарів, які ввозить в Україну.

26 квітня Президент Росії Дмитро Медведєв під час зустрічі з Президентом України Віктором Януковичем запевнив його: „Команди працюють“. Це означає, що наступ на економіку України з півночі триває, і у червні цього року на V засіданні Українсько-російської міждержавної комісії слід чекати нових кроків у здійсненні виробленої „командами“ тактики. А Леонід Кучма в лютому цього року зауважив, що три з 10 найбільших банків, представлених в Україні, є російськими, однак, вони не інвестують у великі іноваційні проєкти.

„Виникає питання: для чого тут російські банки, якщо є тільки вузька смужечка їхньої роботи на українському ринку, або завдання поставлено так: тільки брати участь у приватизації стратегічних об’єктів“, – сказав він. Вочевидь, саме це і не більше є завданням російських банків, усього російського капіталу в Україні.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041
e-mail: admin@svoboda-news.com
Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040
Fax: (973) 644-9510
e-mail: adukr@optonline.net
Передплата – Марійка Пенджола 973) 292-9800 дод. 3042
e-mail: subscription@svoboda-news.com

ТРАВЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Вирок виконали через 20 років

10 травня 1940 року в Києві розстріляли Якова Водяного, чільного діяча у боротьбі за незалежну Україну в 1918-1920 роках. Він був засуджений до страти 7 лютого 1940 року. Це був вже другий смертний вирок Я. Водяному від режиму більшовиків. У 1919 року вони засудили його до розстрілу заочно.

Ім’я Я. Водяного мало бути в Україні забуте. Але через 70 років дослідник повстанського руху Андрій Демартино вивчив в архівах життя і діяльність Я. Водяного та й розповів про неї в збірнику „Черкащина в новітній історії української нації та держави“.

Особливих прикрощів завдав Я. Водяний північним окупантам у січні-березні 1918 року, коли Вільне козацтво під його керівництвом успішно виступило проти 8-ої російської армії в районі станції Бобринська (тепер станція ім. Тараса Шевченка).

Вільне козацтво – добровільна військова організація українського селянства, яка виникла з метою захисту сіл, а згодом і Української держави.

Перший з’їзд Вільного козацтва відбувся 1917 року в Чигирині. Його делеґатом був Я. Водяний. Він народився 20 жовтня 1886 року в Смілі, тоді – Київської губернії. За фахом – учитель. З 1905 року Я. Водяний став членом партії соціялістів-революціонерів, готував повстання на Чигиринщині. Тричі його заарештовував царський уряд.

1907 року Я. Водяний в складі „Української народної оборони“ став командиром бойової дружини в Києві. Після арешту був ув’язнений в Лук’янівській в’язниці Києва, звідки був висланий до Наримського краю в Сибіру, але втік і перебував в Галичині, потім повернувся до Києва, де його знову арештували і знову вислали до Наримського краю, звідки він втік до Японії, потім – в Австралію. З початком боротьби за незалежність України Я. Водяний був вже на рідній землі.

В січні 1918 року радянське військо під командуванням Михайла Муравйова посунуло на Київ. Станцію Бобринську мав атакувати 1-ий Люботинський червоноґвардійський пролетарський загін, підтримуваний панцерним потягом.

16 січня 1918 року більшовики оволоділи станцією і М. Муравйов вислав телеграму до головнокомандувача Володимира Антонова-Овсієнка: „Дорога на Київ начебто відкрита“.

Але червоне військо протрималося лише два дні, і станцією знову оволоділи повстанці. Більшовики були розгромлені і відійшли на лівий берег Дніпра, до Золотоноші. 19 лютого почався відступ червоних під тиском німецького війська і Я. Водяний знову повів козацтво на бій з відступаючим ворогом. Чотири козацькі курені з гарматами перегородили шлях відступу на південний схід. 27 лютого німці вступили до Сміли, але ще у березні об’єднані українські сили під командуванням Я. Водяного громили москалів.

Після 1920 року Я. Водяний був повстанським отаманом Холодноярської республіки, до якої належали прибережні села на Дніпрі, чигиринські села на берегах Тясмина, їй були підпорядковані отамани на Полтавщині, Уманщині, біля Єлисаветграду, на Криворіжжі та багато інших.

Бойові дії тривали до 1922 року, коли більшість повстанських отаманів було заарештовано чи вбито. Я. Водяний у травні 1922 року нелеґально перейшов кордон з Польщею, де й оселився. Він написав драму „Холодний Яр“, ряд оповідань та спомини, працював у відділі розвідки Української Народної Республіки, проводив розвідницьку та підпільну діяльність проти СРСР, поширював в Україні нелеґальну літературу. Його арештували 27 вересня 1939 року після приєднання до СРСР західньої України.

1948 року Я. Водяного посмертно нагороджено Хрестом Симона Петлюри – орденом УНР, заснованим у 1932 році.

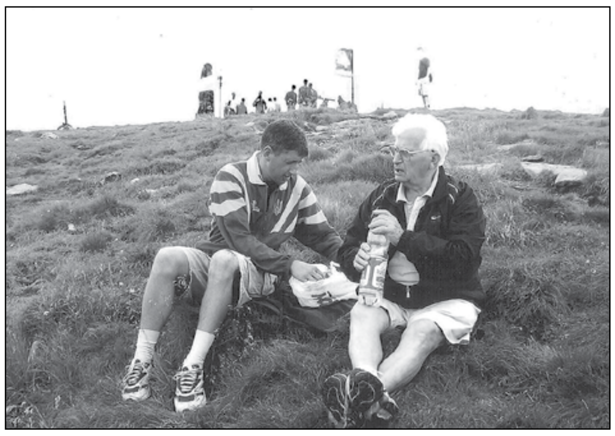
Л. Хм.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Хрест на Говерлі

Я вибачаюся, що пишу з запізненням. У ч. 16 була надрукована стаття „До 90-річчя від дня народження Осипа Борецького", а тепер я висилаю кілька фотографій про цього шановного українця. Проживаючи в Німеччині, він мріяв про той час, коли відвідає свій край, рідні Чернівці. І це чудо в його житті здійснилося. Він поставив величний пам'ятник на Говерлі.

Ірина Савчин,
Портленд, Ореґон

Осип Борецький (праворуч) з супутником на вершині Говерлі 12 серпня 2008 року.

Хрест на Говерлі, встановлений у 1996 році з ініціятиви і за гроші Осипа Борецького (він в центрі групи).

Підтримайте Україну на Евробаченні!

10-14 травня у Дюсельдорфі, Німеччина, відбувається міжнародний пісенний конкурс „Евробачення". Україна на конкурсі буде представлена молодою талановитою співачкою Мікою Нютон. Її справжнє ім'я – Оксана Грицай. Вона – уродженка міста Бурштин, Івано-Франківської области.

Ми хочемо, щоб українка виграла престижний міжнародний конкурс, як це зробила в 2004 році Руслана Лижичко. Вислід конкурсу залежатиме від голосування через короткі повідомлення телефонами.

Люди з України не можуть голосувати за свою співачку. Це заборонено правилами. Але мільйони українців, які проживають в Европі, можуть підтримати Україну на „Евробаченні" своїм голосуванням.

Кожен, хто голосує, може відіслати до 20 коротких повідомлень за свого співака. Ми просимо поширити це звернення серед усіх співвітчизників. Намовляйте своїх знайомих, друзів та колеґ 14 травня голосувати за співачку з України.

Олексій Толкачов,
президент Европейської асоціяції українців,
Київ

Поруч з Яковом Гніздовським

Дякую редакції „Свободи" за цікаві інформації про художника Якова Гніздовського (ч. 14). Ці статті нагадали мені той час, коли в 1956 році, в Ню-Йорку, я працювала у Я. Гніздовського.

Тоді, на Бронксі, він виконував замовлення з оформлення українських церков. З ним було цікаво працювати. Я навчилась багато від нього. Він мав сенс гумору, цікаво оповідав, і дискусії з ним про мистецтво були повчальні.

Коли моя мама Олена Кричевська приїхала до мене на відвідини, Я. Гніздовський люб'язно показував нам зоопарк у Бронксі, ми їздили на Орчард-пляж, де малювали і ходили в Музей модерного мистецтва.

Коли моя мама поверталась в Каліфорнію, мистець подарував їй одну з його цікавих керамік і відбиток деревориту „Картері". А коли я їхала додому, в Каліфорнію, то одержала від нього невеликий дереворит, на копії якого він мені показав, як це робиться, і надписав про це.

Ці речі я тримала всі роки, аж поки Україна стала незалежною.

Олена Кричевська і Яків Гніздовський в Ню-Йорку (1956 рік).

Тоді я подарувала їх в Музей українського мистецтва в Києві.

Катерина Кричевська-Росандіч,
Монтен-В'ю, Каліфорнія

Яків Гніздовський в Ню-Йорку зайнятий художнім оздобленням української церкви (1956 рік).

Допоможіть знайти слід земляків

До вас звертається директор середньої школи села Желдець Львівської области. Я писала до „Свободи" про подружжя Маринюків, які допомагають стипендіями випускникам школи ще з 2002 року.

Саме завдяки Маринюкам ми маємо можливість у школі читати „Свободу". Дуже цікава газета, багато матеріялів ми використовуємо у навчально-виховному процесі. Зокрема історичні нариси на стор. 6, розділи „Україна і світ", „Новини літератури і мистецтва" та інші. Я сама – вчитель української мови, літератури і художньої культури.

Сьогодні звертаюся до вас з проханням допомогти мені з пошуком людей. Я працюю над книгою „Моє село – Желдець", для якої шукаю вісток про вихідців з села. Це Мирон Сурмач, який проживав у Ню-Йорку.

Вихідцем із села є о. Іван Забава, який проживав і служив у Канаді. Більше про нього нічого не відомо.

Хорунжий Федір Яцура, один з перших летунів України, теж був з Желдеця. Його сліди губляться після того, як він виїхав до Америки у 1920-их роках. Гаврило Пайтра „пішов" до Америки в кінці 1930-их років. Будьте ласкаві, допоможіть нам.

Ганна Пайтра,
село Желдець,
Кам'янка-Бузький район
Львівська область

Полтавці дізналися про мистця

8 березня виповнилося 14 років з дня смерти видатного мистця-маляра Михайла Дмитренка, який народився у містечку Лохвиці, Полтавська область, що за 30 кілометрів від Миргорода і похований у Савт-Бавнд-Бруку, Ню-Джерзі.

Мистецька спадщина талановитого полтавця, в основному, розміщена у християнських храмах і приватних колекціях та ґалеріях. Донедавна на батьківщині мистця про нього нічого не знали. І лише тепер земляки починають знайомитися з його видатними творами.

В архівному відділі миргородської діяспорної бібліотеки готується експозиція для Музею національної слави, у якій зібрано матеріяли про славного земляка.

У Центрі естетичного виховання молоді було виставлено серію репродукцій його творів з релігійної тематики.

Особливе зацікавлення викликала запрестольна ікона Пресвятої Богородиці, яка перебуває над Вівтарем України у Базиліці Розер в Люрді, Франція. Фундатором її був Роман Левицький з Трентону, Ню-Джерзі.

Анатолій Сазанський,
Миргород, Полтавська область

Шановні дописувачі!

Порівняно невеликий обсяг тижневика і значне число пропонованих редакції матеріялів змушує звернутися до Вас з проханням надсилати до публікації тексти листів обсягом не більше, ніж 500 слів, тобто три-чотири сторінки машинопису, через два інтервали. Редакція залишає за собою право скорочувати довгі тексти і виправляти їх згідно з чинним правописом. Просимо утримуватися від відступів від обраної теми для опису сторонніх щодо неї питань.

Редакція

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Відбулися річні загальні збори Дітройтської округи

ДІТРОЙТ. – Загальні збори Округи Українського Народного Союзу в Дітройті відбулися 20 березня в приміщенні Українського культурного центру у Ворені.

За Округою числиться вісім відділів. На зборах було присутніх з різних відділів 15 представників.

Головою був вибраний голова Округи д-р Олександер Серафин, секретарем була Віра Крива.

Протокол минулорічних зборів, який прочитала В. Крива, прийняли без змін.

О. Серафин звітував про діяльність Округи УНСоюзу від 1 березня 2010 року до 28 лютого цього року. Окружний комітет спільно з Управою оселі „Діброва" провів 22 травня 2010 року на оселі „День спільних зусиль", готуючи оселю до літнього сезону. 20-23 травня на Союзівці відбулася 37-ма Конвенція УНСоюзу, на якій були присутні представники Округи. Округа помістила півсторінковий привіт у програмці Конвенції.

Традиційний пікнік відбувся на „Діброві" 15 серпня. Пікнік проведено разом з пікніком кредитівки.

Управа 7 березня 2010 року, у співпраці з іншими організаціями, брала участь в відзначенні Шевченківських роковин.

В зв'язку з переїздом секретаря 175-го Відділу Лесі Лаврин в інший штат, вибрано нового секретаря Відділу – Лесю Фльорчук (Л. Лаврин залишилась скарбником Відділу). Роман Лазарчук попросив звільнити його від секретарських обов'язків. Секретарство Округи перебрала 6 липня В. Крива.

Комітет, крім загальних зборів, провів три засідання, на яких підводились підсумки виконаної роботи та пропонувались завдання на майбутнє.

Члени уступаючої Управи прозвітували за проведену в звітному році роботу. Після звітів членів Управи, збори, на пропозицію Контрольної комісії, уділили абсолюторію уступаючій Управі.

Наступною точкою був вибір нової Управи на 2011 рік. Номінаційна комісія, після узгодження з кожним членом попередньої Управи, залишила всіх членів Управи на черговий підзвітний рік.

Отже, членами Управи стали: голова Округи УНС Дітройту – д-р- О. Серафин, його заступниця – Ольга Марущак, скарбник – Михайло Шумило, секретар – В. Крива, члени – Зенон Василькевич, Юрій Руб, Олена Папіш, Ірена Прийма та Люба Федорко. Контрольна комісія – Ліда Колодчин, Роман Куропась та Л. Фльорчук. Почесним членом Округи вибрано колишнього секретаря Округи Р. Лазарчука.

У точці „Слово з Головної канцелярії" О. Серафин подав аналізу фінансового стану УНСоюзу, Союзівки та союзової преси.

Щодо пляну дій на 2011 рік О. Серафин запропонував провести пікнік на „Діброві", разом з Головною канцелярією видати летючку про „ануїтети", провести організаційні наради, взяти участь у різних імпрезах в українській громаді.

Віра Крива

Чи знаєте ви, що Український Народний Союз – це найстаріша і найбільша українська забезпеченева братська організація, заснована в Америці ще у 1894 році? Вже протягом 117 років він гуртує навколо себе українців незалежно від місця народження, віросповідання чи політичних переконань. Український Народний Союз пропонує різноманітні види страхування як для дорослих так і для дітей, щоб таким чином подбати про краще й безпечніше майбутнє вашої родини, пенсійні грамоти (Annuity, IRA, ROTH, Coverdell), надає грошові нагороди і стипендії членам УНСоюзу – студентам університетів і коледжів.

Газета „Свобода", мов провідник подорожніх, зустрічає кожну „хвилю" новоприбулих українців і впродовж 118 років служить нашій громаді. Англомовний „Український Тижневик", заснований у 1933 році, виконує ролю українського амбасадора та служить українцям різних поколінь. Коштом і заходами УНСоюзу вийшли десятки цінних книжок про Україну та про українців у світі.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Український Інститут Модерного Мистецтва відзначив своє 40-ліття

ЧИКАҐО. – 15 квітня в Українському Інституті Модерного Мистецтва (УІММ)відкрилася ювілейна експозиція „40/40". Хоч цього дня була прохолодна дощова погода, до Інституту завітало чимало шанувальників сучасного образотворчого мистецтва. Учасники експозиції і гості були наповнені особливим святковим настроєм, усвідомлюючи історичний момент 40-ліття Інституту.

Багато гостей вперше побачили поновлені просторі приміщення УІММ, де від самого головного входу гармонія світла, чітких ліній чорного ґраніту, художнього скла приваблюють стриманою красою та налаштовують на особливе сприйняття мистецтва.

Виставка висвітлює доробок 40 мистців, які мали виставки, або праці яких були представлені в Інституті за останні 40 років. На виставці представлені мистці Рене Арсео, Майк Баур, Тор Детвілер, Олександра Дяченко-Кочман, Ігор Дмитрук, Олександер Дубовик, Василь Федорук, Станіслав Ґрездо, Майк Ґріфін, Гарольд Гейдон, Ед Гінклі, Яків Гніздовський, Олександер Гуненко, Річард Гант, Мічіко Ітатані, Василь Качуровський, Антон С. Кандинський, Теренс Карпович, Ярко Кобилецький, Петро Колісник, Рон Костинюк, Андрій Коваленко, Олександра Коверко, Ляля Кучма, Пол ЛаМантія, Володимир Макаренко, Роберт Мітчел, Костянтин Мілонадіс, Ґледіс Нільсон, Джим Нат, Том Палазоло, Ака Перейма, Корін Д. Пітерсон, Девона Пєшак, Євген Прокопов, Діана Сімпсон, Лаура Странд, Юрій Струтинський, Михайло Урбан та Йосип Велна.

Загальний вигляд виставки „40/40" в Українському Інституті Модерного Мистецтва.

Від 1971 року в УІММ відбулося понад 200 експозицій, на яких були показані творчі праці більше 500 мистців. Мистецький комітет УІММ мав надзвичайно складне завдання, відбираючи з такої кількости символічне ювілейне число – 40. Ця група художників є лише обмеженим відображенням розмаїтости талантів, які віддзеркалюють 40-літню історію УІММ.

40 років тому УІММ був заснований як неприбуткова організація з метою зберігання і розповсюдження здобутків сучасного українського мистецтва. Провидцями, які зробили можливим існування УІММ, були д-р Ахіль Хрептовський – шанувальник і колекціонер мистецтва, скульптори Костянтин Мілонадіс і Михайло Урбан, які на той час вже мали визнання за їхнє новітнє бачення в скульптурі.

В час заснування УІММ ідеї модернізму, м'яко кажучи, не дуже підтримувались.

Ідея створення інституту спиралась на вже існуючу мистецьку групу. Її очолювали відомі у громаді мистці К. Мілонадіс та М. Урбан. Періодично впродовж трьох-семи днів вони влаштовували експозиції у приміщенні клюбу Левів, які час від часу викликали несхвалення через експериментальний підхід до пануючих мистецьких смаків. Але з часом усе владналося і УІММ став визнаним осередком культури.

Олена Смолинець

Віце-президент Українського Інституту Модерного Мистецтва Олена Прийма (четверта зліва) і скульптор Олександра Дяченко-Кочман (п'ята зліва) серед відвідувачів виставки.

Вшанували пам'ять Тараса Шевченка

МІНЕАПОЛІС. – 3 квітня у церкві св. Константина відбувся концерт, присвячений вшануванню пам'яті великого українського поета Тараса Шевченка. Концерт підготували вчителі, батьки та учні Школи українознавства при церкві. У святковій програмі брали участь також професійні мистці з України – Заслужена артистка України, бандуристка Романна Василевич та композитор, член Спілки композиторів України Володимир Ілемський.

Програма концерту включала розповіді про життя Т. Шевченка, читання поезії, виконання українських пісень і танців. На початку В. Ілемський виконав на фортепіяні в'язанку відомих Шевченківських мелодій, а діти принесли квіти до портрета Т. Шевченка.

Упродовж усього концерту на сцені звучала бандура Р. Василевич. Діти розповідали про життя Т. Шевченка і читали його вірші.

Шкільний хор під керівництвом Юрія Івана збагатив концерт виконанням пісень на слова Т. Шевченка і українських народних пісень. У виконанні шкільного хору звучали „Садок вишневий", „Зацвіла в долині", „Реве та стогне", інші пісні.

Велику допомогу у підготуванні концерту надав В. Ілемський. Під його керівництвом учні школи підготували музичну композицію „Слава не вмре, не поляже", а сімейне тріо у складі Люсі, Олі та Галі Ворончаків виконали пісні „Така її доля" та „Цвіт калини – Україна".

До концертної програми приєдналися юні танцюристи шкільної танцювальної групи (керівники – Андрея Корноєр і Андрій Мак). У кінці програми Р. Василевич прочитала вірш „Балада про кобзу", а юні музиканти разом з артистами під керівництвом Ю. Івана виконали „Заповіт" Т. Шевченка. Всі присутні співали разом з ними.

Школа висловила подяку юним акторам і акторкам. Це – О. Ворончак, Г. Ворончак, Назар Ворончак, Алекса Татарин, Тарас Татарин, Софія Гуцал, Леся Уніят, Тарас Гуцал, Аня Наконечна, Данило Ріпецький, Ю. Коноєр, М. Коноєр, Олеся Саражинська, Кіфер Миськів, Кіра Миськів.

Світлана Уніят

Учасники свята (перший ряд зліва): Володимир Ілемський, Олеся Саражинська, Мар'яна Корноєр, Світлана Уніят, Романна Василевич, Кіра Миськів, Тарас Саражинський, в другому ряду – Юля Коноєр, Аня Наконечна, Софія Гуцал, Галя Ворончак, Оля Ворончак, Алекса Татарин, Тарас Татарин, Назар Ворончак, Юрій Іван, Тарас Гуцал, Леся Уніят, Данило Ріпецький, Кіфер Миськів. *Фото: Галина Татарин*

Мисткиня писанок з Ютики

ЮТИКА, Ню-Йорк. – Марія Фалинська-Кучера живе з писанками. Писанки оздоблюють її хату іззовні та всередині. Її писанки розміщені всюди в її садибі – в світлиці, кухні, їдальні та спальнях.

Марія, зростаючи на фармі, ще малою полюбила красу, кольори квітучих дерев, кущів, польових та домашніх квітів, запашні чагарники, ліси та поля.

Батьки приїхали до Америки ще на початку попереднього століття і, доробившись, купили собі гарну фарму. Батьки навчили її української мови, посилали до Школи українознавства, прищепили любов до України.

Марія та батьки належали до українських організацій, включно з Українським Народним Союзом.

Дівчину полонила краса українських писанок, коли їх писала мама. Навчилась від мами писати писанки і пише їх донині. На столі розкладені фарби, віск, писальця, папір та запалена свічка.

Мисткиня пише писанку, накладаючи на неї символи життя, відродження, краси, щастя, добра, радости та любови, творить різноманітні тваринні, рослинні, квіткові, пташинні, рибні, комашні, геометричні, християнські візерунки.

Кольори її писанок символізують урожай, багатство неба та землі. Вона розписує маленькі яєчка пташат і великі яйця струсів.

Мисткиня стала амбасадором краси української писанки, українського мистецтва, культури й історії. Вона роздає писанки своїм дітям, внукам, правнукам і приятелям. Одначе, сотні писанок ще залишились у її садибі, розписані золотими руками американки українського походження.

Марія Фалинська-Кучера з її писанками. Фото: Ярослав Ликтей

Мисткиня також малює картини з українськими мотивами. На її картинах – українські маки та волошки.

Маючи гарний голос, вона співає в церковному хорі Української греко-католицької церкви св. Володимира Великого в Ютиці. Вона гарно вишиває.

У далекій від України Америці мисткиня полюбила українську мову, культуру, мистецтво, писанки та далеку батьківщину її батьків.

Ярослав Ликтей

Розпочався літній семестр в УВУ

МЮНХЕН. – 2 травня в Українському Вільному Університеті розпочався літній семестр .

Академічний рік УВУ складається з двох семестрів – зимового і літнього. Кожний семестр має два навчальні бльоки шеститижневого тривання, а тому число годин і днів занять цілком такі, як і в німецьких університетах.

Інтердисциплінарні виклади на факультетах україністики, філософічному та державних і економічних наук проходять у новому власному, відповідно облаштованому будинку університету, в якому також знаходяться бібліотечні та архівні фонди і читальні залі. Лекції в УВУ під час цього семестру слухатимуть понад 100 студентів з України, країн Европейського союзу та з-за океану. Серед них є українці та представники інших національностей, які, щоб навчатися в УВУ, повинні добре володіти українською мовою. Таке число студентів є найвищим від початку 1950-их років, коли завершувалася післявоєнна еміґрація українців з Европи до заокеанських країн.

Під час усього семестру 23 викладачів запропонують 18 викладів, головних семінарів і просемінарів для маґістрантів та докторантів і шість спеціялізованих мовних курсів. Паралельно до цього та відповідно до Болонської конвенції, співініціятором якої є УВУ, 25 викладачів з чотирьох країн світу (США, Німеччина, Україна і Австрія) керуватимуть індивідуальними науковими дослідженнями студентів.

У часі викладів канцелярія і бібліотека університету збільшують свій робочий час, щоб вповні забезпечувати інтелектуальні й адміністративні потреби викладачів і студентів. Під час семестру відбудуться приписані статутами річні збори загальної професорської колеґії та засідатимуть факультетські ради, завданням яких є контроля за ходом навчального процесу та визначення пляну дій на наступні академічні роки.

Фінансову базу для покриття видатків університету творять власні засоби фінансування, до яких входить оплата студентів за навчання, дотації Фундації УВУ у США та пожертви українських і німецьких громадян, які розуміють важливість збереження традиції у праці УВУ, адже літній семестр 2011 року – це 180-ий семестр в історії цього заслуженого вищого навчального закладу, який має право присвоювати вчені ступені маґістра, доктора та габілітованого доктора, тобто доцента.

Прес-бюро УВУ

Шевченківський концерт у Школі українознавства в Ню-Йорку

НЮ-ЙОРК. – 12 березня в Школі українознавства Товариства „Самопоміч“ відбувся традиційний Шевченківський концерт. До нього готувалася практично вся школа: дирекція, вчителі, батьки і учні.

Свято вдалося. Зранку учні разом з батьками заповнили всю залю Академії св. Юра. Відзначення відкрив новий директор школи Іван Макар. Згодом на сцені, змінюючи один одного, виступали учні всіх 12 кляс та дошкілля – від 6-літніх малюків до 18-річних випускників. Вони деклямували, цитували, співали твори великого українського поета, національного пророка Тараса Шевченка.

Концерт був належним чином організований, а учні добре підготовленими. Це сталося не в останню чергу завдяки старанням вчителів та виховників, які готували дітей: Ольги Матвіїшин (ведуча), Дарії Дроздовської, Дарії Ґендзи, Нусі Рак (Світличка 83-го відділу Союзу Українок Америки), Наталії Ґуґи, Уляни Ганущак, Ольги Кіт, Наталії Єзерської, Світлани Грабовської, Вікторії Слободян, Ганни Тупиці, Ганни Галичанівської, Валентини Глушак, Василя Романовсько, Михайла Барабаша та Андрія Легкого.

Степан Слуцький

Учні Школи українознавства Товариства „Самопоміч“ виконують Шевченків „Заповіт“. *Фото: Степан Слуцький*

Загальні збори відділу Об’єднання українців Америки „Самопоміч”

НЮ-ЙОРК. - 9 квітня відбулись загальні збори відділу „Самопоміч” Об’єднання українців Америки (ОУА). Зборами провадили голова президії Володимир Корнага і секретар Дарія Дроздовська.

Відділ „Самопомочі” у Ню-Йорку дуже чисельний, і діяльність його, про яку звітували голова Наталія Дума і члени управи, корисна для місцевої громади і різноманітна. Домівка відділу відкрита п’ять днів у тижні.

В канцелярії є постійний працівник – Оксана Лопатинська. Вона і програмова референтка Ірина Далесіо допомагають старшим людям у різних справах, особливо в справах медичного забезпечення.

В домівці відбуваються різні програми для людей похилого віку – руханка, бінґо, відзначення традиційних свят, а також організовуються поїздки до театру та поза місто.

Управа кожного місяця має сходини, на яких завжди присутній голова Головної Управи ОУА Олег Лопатинський.

Відділ провадить суботню Школу українознавства (адміністратор Н. Дума), в якій цього року 18 вчителів, дві катехитки та вчитель музики навчають понад 160 учнів. На місце довголітньої директорки Ольги Кекіш, яка відійшла з огляду на пенсійний вік, став проф. Іван Макар.

Звіт відсутнього на зборах голови Контрольної комісії Ярослава Оберишина прочитала О. Лопатинська. У звіті було стверджено, що праця відділу була успішною і корисною, а касові книги ведено правильно і точно. Присутні оплесками схвалили пропозицію на уділення абсолюторії.

На пропозицію голови Номінаційної комісії Наді Савчук, на голову перевибрано Н. Думу, а до управи увійшли Анастасія Гірняк, І. Далесіо, Д. Дроздовська, О. Лопатинський, Неоніля Онуферко, Катерина Плішак, Н. Савчук, Анна Сафян, Олександра Юзенів.

Контрольну комісію вибрано в складі: голова Я. Оберишин, члени – Володимир Корнага і А. Сафян. До товариського суду обрані Володимир Сафян, Стефанія Косович і Йосиф Войтович. Адміністратором школи залишилась Н. Дума.

Олександра Юзенів

Святкування Христового Воскресіння в Чикаґо

ЧИКАҐО. – 24 квітня, в день Христового Воскресіння, Божі Служби в українській католицькій парафії свв. Володимира і Ольги почалися о год. 5:30 ранку. Проповідь виголосив о. архимандрит Іван Кротець. Тисячі людей прийшли до церкви, щоб помолитися і приступити навколішках до символічного Господнього Гробу і поцілувати Христові рани, а потім зустріти Христове Воскресіння, як радісну вістку, котра обіцяє нам вічне життя.

Фото: Лука Костелина

Міти й правда...

(Закінчення зі стор. 5)

цям удалося повністю розгромити не лише радянське підпілля, а й підпілля Організації Українських Націоналістів.

Партизанський рух став набувати організованого характеру лише з середини 1942 року, коли в СРСР утворився спеціяльний штаб з координації дій партизан. Згідно з оприлюдненими документами, у червні 1942 року на зв'язок з штабом вийшли 22 загони, що загалом налічували близько 3,000 бійців. Звісно, ці мізерні сили не могли становити загрози для окупаційної влади. Гостро відчувався і брак зброї, яку партизани мусили здобувати самостійно, що було непросто. Убивчою виявилася тактика рейдів лісостеповою зоною, яку запропонував особисто Сталін. Німці „накривали" партизанів авіяцією, громили мобільними механізованими частинами. Пізніше партизанські з'єднання наважувалися рейдувати тільки лісовими районами. Головна функція партизанів полягала в політичному представництві радянської влади на окупованій території. Найкраще ж у тилу ворога воювали військовики-оточенці та диверсійно-терористичні групи НКВД, що закидалися на окуповану територію.

Та все ж не міти визначають ставлення більшости сучасників до війни, а індивідуальна та колективна історична пам'ять про тогочасні події.

Віче-реквієм „Жива пам'ять" на місці останнього бою повстанців

ЛОЗИ, Тернопільська область. – 51 рік тому в лісі біля хутора Лози, на межі Бережанського й Підгаєцького районів, відбувся останній бій українських повстанців з військом НКВД.

До повстанської групи входили колишній член Подільського окружного проводу Організації Українських Націоналістів Петро Пасічний, його дружина Марія Пальчак та Олег Цетнарський.

Біля пам'ятного хреста, спорудженого на місці трагічного бою, 14 квітня відбулося віче-реквієм „Жива пам'ять".

Участь у заході взяли представники влади і громадськости – вчителі історії, пластуни, журналісти, мешканці навколишніх сіл.

Дійство розпочалося молитвою. До пам'ятного хреста поклали кошики квітів. Панахиду відслужив о. Василь Гуль. Виступаючі говорили про незламність духу націоналістів, котрі є прикладом для молоді, яка розбудовуватиме незалежну державу.

У великій облаві було задіяно понад 500 вояків. Шансів на порятунок не було. Кожен залишив для себе останню кулю. Але М. Пальчак вдалося вижити. Її ув'язнили на 15 років. Мужня повстанка залишила цей світ у 1997 році. Учасники останнього бою нагороджені посмертно відзнакою Президента України – медалею „До 100-річчя з дня народження Романа Шухевича".

Серед присутніх було чимало старших віком мешканців хутора Лози, сіл Божиків, Шумляни та інших, котрі пам'ятають важкі часи життя в радянській системі, репресії й депортації в Сибір. Про це розповіли Марія Скасків, Марія Якубовська, Ганна Смирчинська та інші.

Повстанські пісні надхненно виконували заслужені працівники культури України Богдан Кухарук та Михайло Драбик, Роман Винник, учасники гурту „Зорепад" під керівництвом Івана Пелещишина, жіночий дует у складі Лідії Перегінець та Олександри Борисевич.

Завершилося віче співом гимну України.

Тетяна Будар

Учасники віча біля пам'ятного хреста. Фото: Тетяна Будар

Відбулася теренова гра молоді „Гурби-Антонівці" в пам'ять УПА

ТЕРНОПІЛЬ. – 30 квітня-3 травня на межі Тернопільської та Рівненської областей вже вдев'яте відбулася найбільша в Україні спортивно-патріотична теренова гра „Гурби-Антонівці", яку організував Молодіжний Націоналістичний Конґрес.

Гра традиційно проходить недалеко від села Антонівці та урочища Гурби, де в травні 1944 року відбувся найбільший бій в історії Української Повстанської Армії.

На відкритті гри до молодих патріотів звернулися з вітанням керівник оргкомітету Сергій Кузан – голова Молодіжного Націоналістичного Конґресу, народний депутат Андрій Парубій – координатор мережі громадської дії „Опір", Олег Боберський – заступник голови Тернопільської обласної ради, Михайло Ратушняк – голова спілки підприємців Тернопільщини, Леонід Бицюра – заступник голови Тернопільської міської ради.

Ветеран УПА Мартин Головатюк поділився спогадами про події 67-річної давнини і побажав молоді гідно продовжувати справу борців за волю України.

Абсолютну перемогу в грі отримав курінь „Червоні", який в перший день гри захопив прапор супротивника – куреня „Жовті". Суперники після гри браталися і дякували одне одному.

Під час закриття гри представники Ради вищих спостерігачів вручили найкращим воякам нагороди від спонзорів, серед яких були корпорація „Оболонь", молочна кампанія „Галичина", крамниця туристичного спорядження „Ґорґани", мистецька аґенція „Наш формат" та спілка підприємців „Українська справа".

Як зазначив у своєму виступі С. Кузан, гра демонструє, хто є хто в цьому житті, хто має силу волі, хто не відступить перед небезпекою.

Київський осередок Молодіжного Націоналістичного Конґресу

Читайте цікаві історичні статті в альманахах УНС на веб-сторінці „Свободи":

www.svoboda-news.com/almanac.htm

Новини з Національного університету „Острозька академія“

В пам’ять 25-річчя катастрофи

Плякат, який створили студенти академії в пам’ять Чорнобиля.

ОСТРОГ, Рівненська область. – У Національному університеті „Острозька академія“ 5-21 квітня відбулися заходи, присвячені 25-ій річниці аварії на Чорнобильській атомній електростанції (ЧАЕС).

З ініціятиви викладачів та студентства 6 квітня відбулися дебати „Відповідальність держави за наслідки аварії на ЧАЕС“, де кожен з учасників мав можливість висловити свою думку щодо трагедії, яка сталася у 1986 році.

13 квітня відбулася відкрита лекція проф. Віктора Мошинського, присвячена екологічній ситуації в Україні після Чорнобильської катастрофи, а також показ документальних хронік на тему ліквідації аварії на ЧАЕС.

На гуманітарному факультеті було проведено конкурс плякатів-малюнків на теми Чорнобиля. Рівненська і Житомирська області постраждали чи не найбільше у трагічний 1986-ий рік. Конкурс показав ставлення молоді до Чорнобильської катастрофи.

Олексій Костюченко

Літня школа української мови

У Національному університеті „Острозька академія“ 12-26 липня відбудеться літня школа з вивчення української мови для української молоді з США та Канади.

Це стало можливим завдяки тому, що в академії з 2002 року діє Інститут дослідження української діяспори, метою якого є вивчення життя, діяльности, творчого й наукового доробку українців, які проживають поза межами рідного краю, а також розширення й поглиблення наукових та культурних зв’язків з українською громадськістю поза межами України.

Протягом двох тижнів діти з української діяспори матимуть унікальну можливість навчатися, знайомитися з культурою та історією України та загалом гарно проводити час у старовинному місті Острозі. Для участи у цій програмі потрібно подати заявку до кінця травня. Після цього формуватимуться групи за віком для організації цікавого та змістовного спілкування учасників.

Ціна програми передбачає покриття затрат університету й становить 500 евро. За ці гроші кожен бажаючий зможе пройти інтенсивний курс вивчення української мови, літератури, культури, історії України та історії Острозької академії; поїхати на екскурсії до Львова та Києва; отримати навчальні матеріяли та вільний доступ до Інтернету; проживати у затишних і просторих котеджах; тричі на день харчуватися у їдальні університету.

Окрім цього, Острозька академія забезпечить зустріч учасників на летовищі „Бориспіль“ у Києві та надасть сертифікати слухачам програми, що будуть засвідчувати їхнє навчання.

Крім освітнього та просвітницького аспектів, організатори проєкту потурбувалися про здоров’я учасників школи, що є важливим аспектом у формуванні особистости, тому молодь зможе щоденно займатися спортом. Для цього у її розпорядженні будуть стадіон, гімнастична заля та тенісові корти.

Отже, літня школа відкриває низку можливостей, щоб удосконалити знання, познайомитися з культурою українського народу.

Тетяна Михайлюк

Музеєві присвоєно звання зразкового

Музеєві історії Національного університету „Острозька академія“ наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України присвоєно звання „Зразковий музей“. Директор музею Анастасія Хеленюк розповіла, що в музеї, крім експозиції, присвяченої історії академії, є колекції іконопису XVIII-XIX ст., стародруків та рідкісних книг, підземелля монастиря капуцинів XVIII-XIX ст., кімната пам’яті про колишніх господарів архітектурного комплексу академії, підземна художня ґалерія сучасного українського мистецтва.

На початку цього року в академії було відкрито перший в Україні Центр з вивчення стародруків ім. Івана Кардаша – колекціонера старовинних друкованих видань. Працівники музею готуються до здобуття статусу „Народний музей“.

Анна Вакуленко

Відкрилась виставка ікон на склі

14 квітня у підземній художній ґалерії Острозької академії відкрилась виставка вихованців Парафіяльної художньої студії Луцького монастиря св. Василія Великого „Українська ікона на склі“.

На її відкриття завітали консул Польщі у Луцьку Кшиштоф Савіцький, голова Спілки художників Волинської области Володимир Марчук, ігумен Луцького монастиря св. Василія Великого о. Терентій, Владика Української Греко-Католицької Церкви о. Йосафат.

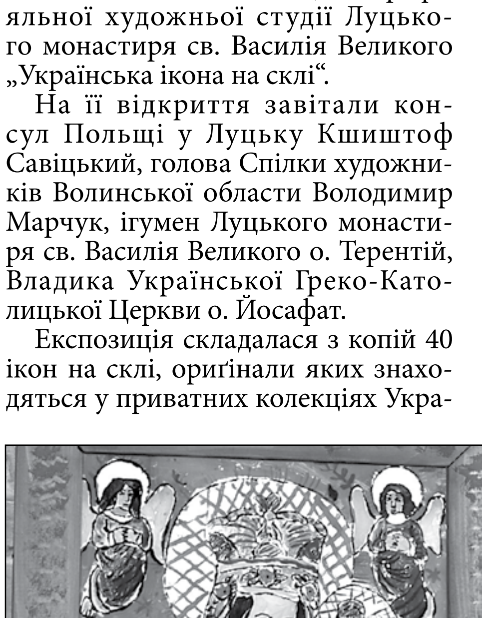
Експозиція складалася з копій 40 ікон на склі, ориґінали яких знаходяться у приватних колекціях України та у музеях Франції.

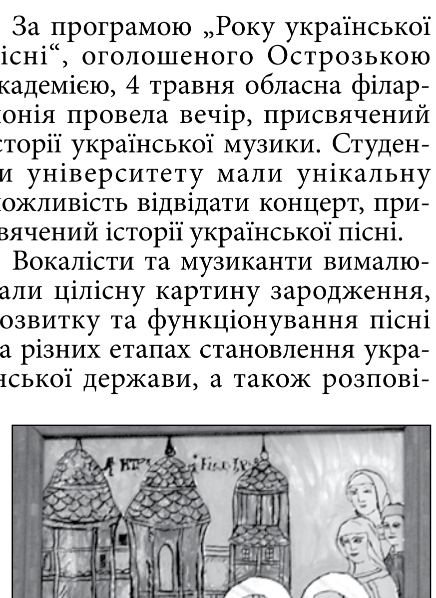
Ікона на склі – особливий вид живопису. Процес її створення суттєво відрізняється від звичайного малярства на дереві чи полотні, оскільки така ікона малюється у зворотньому порядку. Виправити чи перемалювати щось на уже готовій роботі неможливо.

Слугувала така ікона традиційним чинником релігійного виховання в родині та впродовж XVII-XIX ст. була обов’язковою частиною інтер’єру української хати і придорожніх каплиць південної частини Прикарпаття, Буковини, Закарпаття, Галичини та Волині. Наприкінці XIX ст. такий вид іконопису частково занепав через розвиток друкованих олеографій.

Сьогодні ікона на склі отримує нове життя. Діти з художньої студії при монастирі щонеділі займаються створенням власних маленьких шедеврів сакрального змісту. Щорічно проводяться виставки робіт дітей.

Леся Бендюк

Ікони на склі з виставки в академії. Фото: Ольга Белявцева

Музики з філармонії

Вечір музики відкрила композицією „Ой, сину“ Заслужена артистка України Галина Топоровська.
Фото: Катерина Царицина

За програмою „Року української пісні“, оголошеного Острозькою академією, 4 травня обласна філармонія провела вечір, присвячений історії української музики. Студенти університету мали унікальну можливість відвідати концерт, присвячений історії української пісні.

Вокалісти та музиканти вималювали цілісну картину зародження, розвитку та функціонування пісні на різних етапах становлення української держави, а також розповіли про внесок Лесі Українки, Івана Франка, Олега Ольжича, Олександра Олеся та Максима Рильського у становлення української пісні, адже їх твори, покладені на музику, золотими літерами вписані в історію вітчизняної культури.

Свято в стінах академії створювали голоси Світлани Жуковської, Миколи Швидкова, Наталії-Марії Фарини, Тараса Денисюка, Галини Топоровської та Наталії Логощук під акомпаніямент фортепіяна, бандур і скрипок. Директор культурно-мистецького центру академії Дарія Швая розповіла, що такі вечори неодноразово проводились в академії, а цей концерт мав на меті розповісти історію української пісні.

Ведуча вечора Заслужена артистка України Галина Грицюк подякувала академії за проведення „Року української пісні“.

Юлія Яручик

Студенти перемагають у змаганнях

Олена Сидорчук перемогла у Всеукраїнській олімпіяді з історії України. Роман Максименко увійшов у трійку найкращих на Всеукраїнській студентській олімпіяді з політології. Понад 100 знавців чужоземних мов змагалися у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт за напрямом „Романо-германські мови та література“, де свою винятковість показала Ілона Сіліванова. Катерина Сімак посіла друге місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з педагогічної та вікової психології.

У напруженій боротьбі між 30 найкращими студентами-політологами зі всієї України студентка Оксана Бурова виборола диплом на Всеукраїнському конкурсі наукових робіт „Політичні науки“. Олександер Юзюк отримав диплом у Всеукраїнському конкурсі природничих, технічних і гуманітарних наук.

Олена Михальчук визнана найкращим промовцем на XII Всеукраїнських змаганнях з господарського права.

На Четвертих щорічних дебатах з цивільного права і процесу у Києво-Могилянській академії дві острозькі команди (Наталія Циголко та Оксана Максимчук, Ірина Моспанюк та О. Михальчук) отримали нагороди в номінаціях „Найкращий позов“ та „Найкраще заперечення проти позову“, а команда правничого факультету у складі Вікторії Волинчук та Ірини Стецик посіла третє місце на III Всеукраїнських змаганнях з адміністративного права і процесу.

Студентка Ольга Дика була другою у номінації „Найкращий захисник“ на VII Всеукраїнських змаганнях з кримінального права та процесу, що відбулися в Донецьку.

Народний академічний хор привіз нагороди з Міжнародного фестивалю академічних хорів „IFAS-2010“ в Пардубіце, Чеська Республіка. На цьому фестивалі, який існує з 1968 року, Острозька академія представляла Україну вперше. За виконання духовної музики хор під керівництвом диригента Оксани Денисюк отримав срібну нагороду, у категорії „Фолкльор“ – чашу та диплом золотого рівня.

Юлія Яручик

Минуло 60 років від примусового переселення бойків

Панорама села Агафіївки. Фото: Олександер Костирко

В церкві села Агафіївки на Одещині.

В шкільному музеї можна посидіти за прядкою.

Поетеса Марія Крись.

Ганна Пришляк з внучкою Діяною.

Олександер Костирко

АГАФІЇВКА, Одеська область.– На початку травня мені випало відвідати на Одещині село Агафіївку, мешканці якого саме готувалися відзначити 60 років їхнього примусового переселення з рідних земель на Прикарпатті. 22 травня 1951 року газети повідомили, що уряди Польщі і СРСР домовилися обмінятися територіями в тодішній Дрогобицькій області і Люблінському воєводстві. Мешканці цих земель мали бути виселені. Бойків з Прикарпаття вивезли до 25 сіл Донецької области, 20 сіл Одеської, 10 Миколаївської і п'яти сіл Херсонської.

На Одещину в 1951 році переселили 1,933 сім'ї, які залишили 6,503 житлових і господарських будівлі. В цілому депортація охопила понад 32 тис. бойків з 45 сіл Нижньоустрикського, чотирьох сіл Хирівського і трьох сіл Стрілковського районів Дрогобицької області. Перший потяг з переселенцями виїхав 13 червня 1951 року, останній – 16 жовтня 1951 року. Один товаровий вагон розраховувався на три сім'ї з усіма пожитками.

Директор школи Марина Крись допомагає господарювати своєму чоловікові Ігореві.

Бойків навмисне розселили у різні села, щоб вони асимілювалися, але вони зберігали свою культуру, звичаї, вчили місцеве населення святкувати Різдво, Великдень, Трійцю.

У Агафіївці на переселенців мали чекати збудовані будиночки. Але їх було мало, в одному будинку оселялися по три сім'ї. Людей поселяли в землянках, у яких замерзала вода. Іноді їх селили разом з худобою.

Місцеве населення спершу зустріло переселенців неприхильно, називало „бандерівцями". В жодному селі не було ні церкви, ні священика. Тварини не витримували незвичного клімату. У 1952 році майже всі корови загинули: вони, привчені до сіна, не могли їсти солому, не витримували спеки.

Не дивлячись на заборону везти з собою будівельні матеріяли, переселенці усе ж спромоглися перевезти дошки, якими латали стіни. Не вистачало води, взуття, одягу.

Ті нелегкі часи описала переселенка з Міхнівця Марія Крись (Шайдич) в своєму вірші „Переселення".

Ой, як тяжко було нам
Покидати рідний край,
Рідну землю, рідну хату,
Збиратись в чужий край.
Люди на коліна припадали,
Кути в хаті цілували,
Порогу поклонялись
Щиро Богові молились.
Людський стогін так лунав,
Що ліси, гори і долини
Голови свої схилили,
Бо наказом із Москви
Людей усіх виганяли
З рідних місць в чужі краї.

М. Крись спочатку працювала в колгоспі, потім. після навчання, – в сільській бібліотеці, в місцевій школі викладала українську та російську мови. Зараз вона від цукрового діябету втратила зір і ногу. Недавно помер чоловік, прикутий хворобою до ліжка. М. Крись пише вірші, які переписує донька Оля.

Село лежить у великій балці. Колись тут протікала широка річка Чічіклея, яка тепер змаліла. На схилах стоять старенькі будиночки, які поволі хиляться до землі.

В селі тепер лише 437 мешканців. На найвищому місці височить

(Закінчення на стор. 19)

Українці збагатили Европу дорогоцінною іконою

Олександер Гаврош,
Ужгород

Про Марієповч (саме так правильно писати українською назву цього угорського поселення – стверджує відомий мовознавець-академік Василь Німчук) я вперше почув від своєї бабусі – теж Марії. Порошківська селянка, яка мала восьмеро дітей і кілька кляс ще чеської школи, далеко у світи не виїжджала. Мабуть, піша проща в юності до славнозвісного монастиря за 100 кілометрів і була її найбільшою мандрівкою в житті.

Удруге Марієповч нагадала про себе… у Відні, коли у головному катедральному соборі Австрії я несподівано побачив ікону з Марієповчі у спеціяльно спорудженому для неї вівтарі. Щодня перед нею правиться Служба Божа і горять тисячі свічок, запалені віруючими з різних країн світу.

Я без вагань використав нагоду побувати у монастирі. На щастя, мені потрапило до рук чудове дослідження академіка В. Німчука, яке додало моїй подорожі інтелектуальної ваги.

Диво перше: австрійське

Отож Марієповч – двотисячне містечко в нинішній Угорщині за 70-80 кілометрів від Берегова і Чопа та за 30 – від угорської Ніредьгази неподалік угорсько-румунського кордону. Уперше це поселення згадується вже у 1275 році. За тодішніми документами село Повча було римо-католицьким. У добу реформації тутешнє населення перейшло на кальвіністську віру.

Війни, повстання, міжусобиці та пошесті спричинили обезлюднення села, а згодом до Повчі переселялися русини (тодішня офіційна назва українців Галичини, Буковини і Закарпаття). За переписом 1720 року воно значиться чисто руським (українським).

Ясна річ, що, живучи в угорському оточені, село поступово мадяризувалося. Але ще й у XIX ст. тут зберігався український елемент. Покійний греко-католицький Єпископ Іван Марґітич розповідав, що при відвідинах Марієповчанського монастиря був вражений, що тутешні літні люди ще молилися по-старослов'янськи і могли розмовляти українською мовою, середнє покоління знало „Отче наш", але вже спілкувалося виняткова угорською, а молоде – і молилося, і говорило вже лише по-мадярськи. Так, за життя однієї людини відбулася зміна етнічної свідомости під тиском тотальної мадяризації, яка з кінця XIX ст. носила державний характер. Тож нинішній Марієповч – суто угорське поселення, який нічим не відрізняється від сусідніх сіл чи містечок Ніршагського району.

Але нас цікавить той час, коли воно було ще нашим, руським. У 1675 році місцевий художник Степан Поп, молодший брат тутешнього священика, намалював ікону на замовлення Василя Чіґрія. Останній, будучи в турецькому полоні, дав обітницю: якщо визволиться, то подарує церкві образ Божої Матері. Іконописець запросив за роботу шість форинтів, але староста села, батько Василя, повважав, що це задорого.

Тоді ікону купив інший повчанин, Лаврентій Гурта, і подарував її місцевій дерев'яній греко-католицькій церковці. За свідченням В. Німчука, на образі добре читається перша частина дарчого напису староукраїнською мовою: „А сей образъ поставилъ рабъ божій". (Цей момент теж важливий, бо свідчить про неугорське походження ікони).

Під час богослужіння в неділю, 4 листопада 1696 року, люди помітили, що з очей Богородиці течуть сльози. З перервами ікона сльозила 17 днів, до 4 грудня 1696 року. Факт чуда сльозіння засвідчив генерал граф Корбеллі – головнокомандувач цісарської армії у східній Угорщині. 8 грудня він власноручно обстежив цілісність ікони і витер хусткою сльози на образі. Генерал провів опитування загалом 300 осіб, серед яких факт сльозіння засвідчили і лютерани, і кальвіністи. Письмове підтвердження генералом Корбеллі першого повчанського чуда та хусточка, якою він витирав сльози на образі Богоматері, збереглися донині.

Академік В. Німчук пише, що „римо-католицький еґерський єпископ Дєрдь Фенешій організував церковне дослідження чуда. У складеному 26 грудня 1696 році протоколі відзначено, що чудо сльозотечіння підтвердило 36 осіб. І цього разу свідчили не лише католики, а й протестанти".

Оповіді про повчанське чудо швидко поширилися по сусідніх та далеких землях і дійшли до Відня. Генерал Корбеллі надіслав доповідну записку цісареві про незвичайну подію в повчанській церкві.

У сльозінні ікони в Австрійській державі побачили попередження про турецьку небезпеку. Під впливом місійного проповідника Марка д'Авіано цісар Леопольд І і цісарева Елеонора забажали, щоб чудотворну ікону доставили до Відня.

Наказ імператора виконано 1 березня 1697 року, коли ікону під військовою охороною відвезено до столиці Австрії. По дорозі, мабуть, ікону урочисто зустрічали, робили копії, бо до Відня образ привезли аж на початку липня.

7 липня 1697 року ікону помістили в придворній церкві. Цісарева Елеонора оздобила Повчанський образ коштовним камінням, вінцем з золотих квітів і надала йому почесне найменування „Rosa Mystica". У столиці імперії ікону носили з храму до храму, відбулися 33 великих процесії, перед нею правили Божі Служби. Люди розповідали, що іноді з очей ікони текла кров.

Шана до Повчанської Пречистої ще більше зросла після того, як австрійська армія на чолі з принцом Євгеном Савойським в бою під містом Зентою (нині Сента – на території Воєводини у Сербії) 11 вересня 1697 року розбила турецьке військо. В народі вважали, що перемогу здобуто завдяки Повчанській Божій Матері.

Ікона стала символом цієї перемоги і святинею держави. 1 грудня 1697 року ікону з почестями поставили в головному вівтарі катедрального собору св. Стефана у Відні. Як символ перемоги над турками під Зентою в 1698 році виготовлено ґравюру з образом Повчанської Діви Марії.

Протягом двох століть чудотворну ікону в соборі св. Стефана вірники оздобили незліченними дарами, але у 1903 році їх разом з золотою короною з ікони усунуто, залишено її у первісному вигляді. У головному вівтарі головного австрійського собору Марієповчанський образ перебував аж до великої руйнівної пожежі під час Другої світової війни та обвалу склепіння хорів. Під час ремонту для ікони в південно-західньому куті собору споруджено окремий вівтар, зроблений на основі пізньоґотичного (близько 1510 року) кам'яного балдахіну. Там вона знаходиться і понині, залишаючись австрійською святинею.

Диво друге: угорське

Однак, селяни Повчі не змирилися з втратою своєї ікони і вимагали повернення чудотворного образу до їхньої церкви. Повчанський греко-католицький священик навіть написав листа цісареві. Ба – навіть керівник визвольної війни проти Габсбурґів Ференц Ракоці II 1704 року в одному з пунктів своєї проклямації оскаржував австрійську владу за те, що до Відня насильно вивезено ікону Повчанської Божої Матері. Ікона стала вже елементом політики.

Стараннями еґерського єпископа Іштвана Телекешія у 1707 році було виготовлено копію чудотворної ікони. В одному з пізніших своїх листів єпископ писав, що копія дуже подібна до ориґіналу, але повага до неї не надто велика. Та невдовзі і цей образ Богородиці здійснив чудо.

Друге сльозіння образу Божої Матері в Повчі сталося влітку 1715 року. Про це диво збереглися письмові свідчення латинською, угорською, німецькою й українською мовами. В. Німчук наголошує, що українські тексти (свідчення повчанських дяка і священика) є неоціненними пам'ятками закарпатського діялекту.

От, наприклад, як свідчить дяк (текст оригіналу, початок): „Поишли есме до ц(е)ркве служити. Утреню отправивши, такъ теж и Часы есме отправляли. Прочитавши Апостол, и г(о)с(поди)нъ, почав Ев(ге)лїе читати, а я пошов и(с) свого крылоса и став емь передъ образом Пр(е)ч(и)стои Панны и молюся там, позираю на образъ, увижу кроплю на образ и гадаю самъ ид соб: „Што то имае быти?". Такою самою мовою написане і свідчення священика Михайла. (Ці тексти – ще один вкрай важливий для нас документ національного походження святині).

Еґерський римо-католицький єпископ Ґабор Антал Ердедій, якому тоді підпорядковувалися греко-католики великої Мукачівської єпархії, утворив спеціяльну комісію для вивчення чуда – сльозіння ікони, яке підтвердили численні свідки. Він уже 29 листопада 1715 року дозволив ушанування другої повчанської чудотворної ікони й додав до назви села ім'я Марія. Від того часу поселення офіційно по-угорськи іменується Марієповч.

У 1835 році на місці дерев'яної церковці почали споруджувати величний храм, який вмістив би усіх бажаючих його відвідати. Аж через 20 років будівництво чудової церкви у бароковому стилі було завершено.

Опікуватися святинею до греко-католицького руського (українського) села приїхали монахи-василіяни з Мукачева, які заснували поруч з

Марієповчанський монастир – одне з найвідоміших місць паломництва в Европі.

церквою свій знаменитий монастир.

Але сльозіння ікони 1, 2 та 5 серпня 1715 року було не останнім тутешнім дивом. Коли 3 грудня 1905 року чернець Климентій Ґавриш показував групі прочан у церкві чудотворний образ, то помітив, що обличчя Богоматері на іконі є темнішим, ніж звичайно, і з правого ока через обличчя тече сльоза. Сльози на іконі спостерігалися, з перервами, разом 18 днів – до 19 грудня 1905 року

Чудо вивчала змішана цивільно-церковна комісія, яка засвідчила його правдивість. Шовкова хустинка, якою витирали сльози, досі зберігається під склом у металевій коробочці.

У 1948 році Папа Пій XII присвоїв Марієповчанському храмові почесний титул „Basilica minor".

Диво третє: українське

А нашим дивом є те, що, маючи безпосереднє відношення до такої святині, ми сором'язливо мовчимо. Щороку поклонитися Марієповчанській іконі приходять від 600 до 800 тис. прочан з різних куточків світу. У 1991 році сюди особисто прибув Папа Іван Павло II, провів урочисте Богослужіння, на якому були присутні чверть мільйона прочан з різних країн.

Цікаво, скільки з них знають про наш слід у походженні Марієповчанської святині? Про те, що ориґінал, який знаходиться у Відні, мальований руським іконописцем Степаном Попом? Що всі ці дива відбувалися в руській дерев'яній церковці, де священиками і вірниками були русини (в сучасній термінології – українці)? Що Марієповчанський монастир і церква до 1918 року належала до Мукачівської греко-католицької єпархії? Хто про це знає?

Угорці про це воліють „скромно" мовчати, не наголошуючи на цих принципових для нас питаннях. В їхніх довідниках про тутешню ікону, церкву та монастир важко відчитати, що розписував катедральний собор закарпатський художник, член-кореспондент Академії мистецтв СРСР Йосип Бокшай. А це справді славетні розписи. Угорці добре знають, на чому слід наголошувати, а на чому – ні. Але чому ж мовчимо ми?

У 2005 році рада католицьких єпископів присвоїла Марієповчанському греко-католицькому катедральному соборові титул Угорської національної святині. Коли ж вона стане святинею й українською, як була століття до цього?

Геральдика – це інструмент історії

КІРОВОГРАД. – Кіровоградщина щодо розвитку геральдики та утвердження сучасної символіки в Україні входить у трійку провідників, поступаючись тільки Львівській та Рівненській областям. Цьому сприяють спільні зусилля громадських організацій та місцевого самоврядування. Після створення Кіровоградського відділення Українського геральдичного товариства було засновано геральдичну комісію, яка координує впровадження новітньої символіки територіяльних громад. За 13 років праці створено і затверджено герби і прапори области та районів, міст, сіл і селищ.

Набутий досвід викладено в книзі „Символіка Кіровоградщини" Віталія Кривенка та Костянтина Шляхового (видавець – поліграфічно-видавничий центр „Мавік").

Це вже третє подібне видання в області. У ньому значно розширена та частина, де розповідається про історію краю.

Безперечною перевагою книги є погляд на минуле українськими очима. Якраз такого підходу часто бракує реґіональним виданням, особливо там, де заснування основних населених пунктів прямо пов'язане з Російською імперією.

У цьому пляні робота тих, хто творить сучасну симоволіку, надзвичайно складна. Символом Кіровограду намагаються зробити царицю Єлизавету, яка видала указ про будівництво військової фортеці, названої на її честь. Отож взяти усе раціональне з минулого і не скотитися до апологетики імперської ідеології – завдання не з легких. До речі, земляна фортеця св. Єлизавети – чи не єдина подібна споруда в Европі, що збереглася до наших днів. Її зображення стало символом міста, зайнявши чільне місце на його гербі.

Книга „Символіка Кіровоградщини" спричинила цілу дискусію щодо практичного використання символіки, і не лише гербів, а й різних архітектурних зображень у нагородах, при маркуванні товарів, на дорожніх знаках при в'їзді у населені пункти.

Певний досвід область вже має – усі лавреати обласних нагород отримують бронзову фігурку степового орла, який на червоному тлі зображений у гербі области. І це не абстрактний образ – точнісінько таку золоту фігурку знайдено під час рокопок скитського поховання біля села Кучерівки Знам'янського району. Саме в Кіровограді кілька років тому встановлено пам'ятник Ангелові-охоронцеві, в основі якого зображено три герби – України, области і міста.

Головний художник видавництва „Мавік" Валерій Нікітінський вважає, що нинішній період для української геральдики – перехідний: „Геральдика – це інструмент апелювання до історії, або штучний міт щодо певних подій, їх сукупності чи окремих особистостей.

В нинішній Україні геральдика – це система знань з давніх часів, частина великого знання, яке дає уявлення людині і населенню про те, ким воно є, які задатки і можливості має, як їх повніше розкрити. А для такого осмислення потібен час".

Світлана Орел

Герб міста Бобринець

Герб міста Помічна

Герб міста Гайворон

Герб міста Долинське

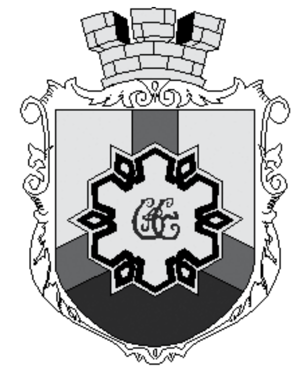
Герб міста Мала Виска

Герб міста Олександрія

Герб Кіровоградської области

Герб Кіровограду

Герб міста Знам'янки

До 125-річчя художника Г. Космаді

РІВНЕ. – Виставкою картин в обласному краєзнавчому музеї 25 березня вшанували 125-річчя від дня народження Георгія Космаді, відомого художника, на рахунку якого майже 5,000 творчих робіт.

На виставці представлено 30 картин художника, малюнки його учнів, а також колекцію оригінальних фотографій, документів, афіш із архіву митця. Свого часу проф. Г. Космаді, який через переслідування з боку радянської влади влади був змушений виїхати за кордон, мріяв, щоб його роботи та творчий доробок учнів залишилися на рідній землі.

На початку XIX ст. донька мистця Надія Космаді передала на Рівненщину весь архів батька, таким чином здійснивши його заповіт. У Рівному художник прожив третину свого життя – з 1916 по 1940 рік.

Г. Космаді викладав малювання у п'яти гімназіях міста, організовував творчі гуртки, малював декорації, виготовляв костюми, ініціював творчі та літературні вечори. Навколо нього гуртувалася обдарована молодь Рівного.

Справжнім тріюмфом стала участь учнів Г. Космаді у Всесвітній виставці дитячих творів у Парижі у 1937 році, де рівняни були удостоєні найвищих нагород.

Євген Цимбалюк

Минуло 60 років...

(Закінчення зі стор. 17)

церква карпатського стилю, яку по черзі відвідують католики і православні.

Весна обмальовує село зеленню, цвітінням яблунь, груш , вишень.Та ця краса ненадовго. Скоро настане спека і вся зелень потемніє, опаде. Врожаї тут невеликі і не щороку. Бракує вологи.

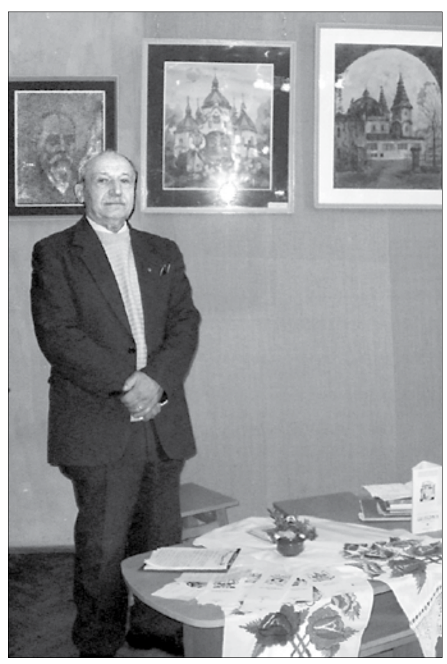
Ігор і Марина Крисі мають 17 гектарів землі, яку обробляють самотужки. Сіють зернові, які родять через рік.

В школі, де М. Крись є директоркою, кількість учнів зменшується. Цього року було всього 40 дітей. Якщо на школу перестануть виділяти вугілля для опалення, доведеться дітей возити до Любашівки, за 10 кілометрів.

Жінки люблять вишивати, як їх колись навчили. Ганна Пришляк 14 років була головою сільської ради. Це за її участи в селі проводились народні свята, були побудовані церква і клюб. Тепер вона вишиває рушники, сорочки, а для церкви – ікони та хоругви. Навчає своїй майстерності внучку Діяну.

Село занепадає. Вже не діє єдина крамниця. Не чути голосів з клюбу. Не працює бібліотека. Важко описати трагедію людей, яких було відірвано від рідних, щедро politих потом земель і силоміць вивезено у спекотні степи, куди вони, попри всі негаразди, принесли свою культуру і віру. Вони й досі пам'ятають рідні полонини та гори, бережуть звичаї батьків.

Мистецька палітра любови і краси

Художник Ярослав Омелян показує свої твори на виставці в Бережанах. Фото: Тетяна Будар

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – 22 лютого у краєзнавчому музеї з нагоди Шевченківських днів відкрито виставку живопису й графіки „Палітра любови і краси" Заслуженого художника України Ярослава Омеляна з Тернополя. Організували її працівники краєзнавчого музею та обласного музею Богдана Лепкого Надія Дирда і Наталія Стрілець.

Мистець народився 1 січня 1929 року в селі Мшана, Львівська область. У 1949 році арештували його батька Ярослава, а у 1950 році під час облави схопили матір та самого Ярослава. Потім були табір в Сибіру, тюрми-баржі на сибірських ріках, спецпоселення в Іркутській області Росії. Я. Омелян працював землекопом, водієм, водовозом. У 1959 році сім'ю реабілітували, однак заборонили повертатися у рідну область. Опинились у Тернополі.

Талант мистця він зміг реалізувати значно пізніше, а набрав сили після проголошення Незалежности України.

Я. Омелян був учасником семи міжнародних виставок в Болгарії, Росії, Італії, Польщі, Україні, 20 всеукраїнських виставок і багатьох персональних. Він створив до 70 графічних робіт, багато акварельних, живописних, до 400 екслібрисів, художньо оформив більше пів сотні книжок, за що одержав десятки нагород, подяк і дипломів.

Враження від виставки й творчості мистця висловили художник Ярослав Крук, Заслужений вчитель України Володимир Шкільний, учений секретар Державного історико-архітектурного заповідника в Бережанах, Заслужений працівник культури України Надія Волинець, голова міського товариства Асоціяції філателістів України Олег Поливко, голова музейної ради Зіновія Бойко та інші. Учні міських шкіл виступили у мистецькій частині програми.

У свою чергу, 82-річний мистець висловив сердечну вдячність організаторам та учасникам дійства за увагу до його творчости.

Тетяна Будар

СПОРТ

УСЦАК: спортові події 2011 року

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. – Згідно з плянами праці нової Управи Української спортової централі Америки і Канади (УСЦАК), що була вибрана на чергових загальних зборах в листопаді 2010 року, для УСЦАК вперше в її історії припав почесний і надзвичайно відповідальний обов’язок організувати велику спортову імпрезу української діяспори – чемпіонат копаного м’яча.

Крім чотирьох збірних – по дві з Канади і США, виявили бажання приїхати на змагання збірні українців Австралії, Англії, Арґентини, Португалії, Еспанії, Польщі, Німеччини і навіть Росії.

Ігри чемпіонату відбудуться протягом тижня, починаючи з 13 серпня, на стадіоні „Сентеніял“ в Етобікоку, поблизу Торонто. Управа УСЦАК на чолі з головою Іренеєм Ісаєвим затвердила господарем цього турніру Український спортовий клюб „Карпати“ Торонто.

До організаційного комітету входять Арко Батрух, Володимир Арендач, Ігор Дуда, Дарко Коваль, Іван Чайківський і Стефан Мазур – усі з цього клюбу.

На терені східної делеґатури УСЦАК вже розпочалося формування збірної дружини, яким керує ланковий копаного м’яча УСЦАК Євген Чижович та його заступник Андрій Панас (тренер „Ч. Січі“). В західній делеґатурі УСЦАК за формування збірної делеґатури відповідає третій заступник голови Тарас Яворський. В Канаді формуванням збірних займаються місцеві футбольні активісти.

Крім турніру копаного м’яча, відбудуться такі змагання, турніри і чемпіонати в різних ділянках спорту: 19 травня в Парсипані, Ню-Джерзі, – перші змагання збірної делеґатури з дружино ю „Ч. Січі“; 28-30 травня в Чикаґо – турнір копаного м’яча за Кубок Великих Озер і чемпіонат делеґатури УСЦАК-Захід (господарі – Український спортовий клюб „Конекшен“, Чикаґо.

У ці ж дні буде проведено турнір юнацьких дружин копаного м’яча у Філядельфії. Господар – Український спортовий осередок „Тризуб“); 11 червня у Філядельфії – 35-ий щорічний турнір ґольфу УСО „Тризуб“; 11-12 червня – ґольфовий турнір у Барабу, Висконсин, до 50-річчя Спілки Української Молоді; 19 червня – спортовий клюб СУМ „Крилаті“, Йонкерс, влаштовує турнір копаного м’яча на фестивалі; 2-3 липня відбудеться тенісовий турнір УСЦАК-Схід на кортах Союзівки; 23 липня на „Тризубівці“ – чемпіонат копаного м’яча делеґатури УСЦАК-Схід; 25 липня- 6 серпня – вишкіл юнацтва у Спортовій школі „Чорноморської Січі“ на Союзівці.

4-5 серпня на оселі СУМ в Еленвілі і на Союзівці відбудуться 28-мі Українські спортові ігри молоді; 6-7 серпня – 23-ий щорічний турнір копаного м’яча СК СУМ „Крилаті“ на оселі СУМ в Барабу, Висконсин; 13-20 серпня – четвертий чемпіонат української діяспори в Торонто, Канада (господар УСК „Карпати“, Торонто).

26 серпня на побережжі Вайлдвуд Крест, Ню-Джерзі, відбудеться перший відбиванковий турнір чемпіонату УСЦАК (господар – Спортова академія „Лис“); 3-5 вересня на кортах Союзівки відбудуться тенісові першості УСЦАК (господар – Карпатський Лещетарський Клюб); 3 вересня в басейні Союзівки – річні плавацькі першості УСЦАК; 10 вересня – перший турнір ґольфа чемпіонату УСЦАК в Аксбридж, Онтаріо, Канада; 10 жовтня у залях відбиванкового центру в Денвілі, Ню-Джерзі, відбудеться чемпіонат УСЦАК з відбиванки (господар – Спортова академія „Лис“); 26 листопада – в Горшамі на Тризубівці – ігри шахового чемпіонату УСЦАК (господар – УСО „Тризуб“, Філядельфія).

Омелян Твардовський

Володимир Кличко готується до бою

КИЇВ. – Володимир Кличко збирається нокавтувати британського боксера Дейвида Гея в об’єднавчому поєдинку, який відбудеться 2 липня. В ексклюзивному інтерв’ю телекомпанії Сі-еН-еН українець розповів: „Я вже нокавтував 49 боксерів у своїй кар’єрі. Дейвид Гей буде 50-им у моєму списку жертв. З нетерпінням чекаю цього бою, який стане для мене серйозним викликом. Д. Гей дуже швидкий, а його рекорди говорять самі за себе, адже йому вдалося виграти багато поєдинків нокавтом. Він прийшов з іншої вагової категорії для того, щоб всерйоз заявити про себе в суперважкій вазі. Так що не варто недооцінювати британця“. *(CНН)*

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“, квітень 2011 р.

100 дол.	Сохан Неоніля	Morristown, NJ
90	Добровольський Степан	Montreal, QC, Canada
85	Беґеї Марія і Роман	Mount Vernon, WA
65	Лобур Віліям	Ridgewood, NY
55	Читальня „Просвіта“	Lviv. oblast, Ukraine
	Куропасі Тамара і Роман	Warren, MI
	Боднар-Балагутрак Лідія	Houston, TX
	Попель Юрій	Monmouth Jct., NJ
	Попович Орест	Howell, NJ
	Шевчук Володимир	Kennett Square, PA
	Вронський Володимир	Greenlawn, NY
50	Граб Роман	Boonton, NJ
	Корлятовичі Марко і Євгенія	Cleveland, OH
	Корсун Віра	Jackson Heights, NY
45	Мельник А.	Columbus, OH
	Петришин Володимир	Cranford, NJ
40	Войтович Мирон	Madison, WI
35	Андрушків Віра	Troy, MI
	Фотий-Токе А.	Etobicoke, ON, Canada
	Коропецькі Оксана і Микола	Baltimore, MD
27.50	Біляк Роман	Kenosha, WI
25	Бортновський Михайло	Los Angeles, CA
	Дутка Орест	Flushing, NY
	Гаргаї Марія і Богдан	Howell, NJ
	Гірняк Тарас	New York, NY
	Яцюк Анатоль	Riviera Beach, FL
	Кричики Марія і Олександер	Lorain, OH
	Мельник Андрій	Chicago, IL
	Ратичі Галина і Ростислав	Edison, NJ
	Скрипка Володимир	Gainesville, GA
	Стахів Денис	Middlesex, NJ
	Харук Галина	Park Ridge, IL
	Гнатюки Анна і Юрій	Winnipeg, MB
	Гошовська Христина	Rochester, NY
	Кеске Люба і Володимир	Woodland Hills, CA
	Матула Ольга	Potomac, MD
20	Давидович Текля	Bracebridge, ON
	Крупи Любомира і Теодозій	Morristown, NJ
	Мороз Ірина	Toronto, ON, Canada
	Давидович Текля	Bracebridge, ON
	Корженівський Ярослав	Pittsville, MD
	Лоїк Володимир	Salt Lake City, UT
	Зобнів Любомир	Binghamton, NY
15	Баран Р.	Montreal, QC, Canada
15 дол.	Бойчук Іван	Trenton, NJ
	Діяк Лариса	Schaumburg, IL
	Дзіман Михайло	Marlewood, NJ
	Джулі Ірина і Павло	Grosse Pt. Shore, MI
	Дзидзан Надія	Chicago, IL
	Гельбіґ Адріян	Venice, FL
	Іваницький Ігор	Big Pine Key, FL
	Колюбінський Володимир	Phoenixville, PA
	Кузель Ярослав	Rochester, NY
	Лащевська Ірина	Ivano-Frankivsk, Ukraine
	Лисяк Петро	Netcong, NJ
	Одежинська Марія	Colorado Springs, CO
	Полони Оксана і Лавро	Penn Yan, NY
	Ранюк Анна	Boston, MA
	Кузич Юрій	Glen Ellyn, IL
	Лімонченко Олекса	San Mateo, CA
	Панкевич Тамара	Williamsville, NY
	Семків Ярослав	Boiling Springs, PA
	Шеремета Любомира	Chicago, IL
	Ткач Михайло	Tupelo, MS
10	Балтарович Оксана	Huntingdon Vally, PA
	Бігун Зиновія	Rolling Hills, CA
	Дзьоба Павло	Montreal, QC, Canada
	Король Орися	Montreal, QC, Canada
	Лабінський Павло	Cherry Hill, NJ
	Левенець Володимир	Warren, MI
	Падики Ольга і Богдан	Etobicoke, ON, Canada
	Павлів Маркіян	Montreal, QC, Canada
	Поповський Остап	Cohoes, NY
	Ракуш Ірина	Miami Beach, FL
	Ранюк Анна	Boston, MA
	Сєрант Анна	Astoria, NY
	Сітка Віліям	West St. Paul, MN
	Степаник Ірина	Stoneham, MA
	Терлецька Ольга	Philadelphia, PA
	Тимяк Марія	North Port, FL
	Бердей Емілян	Bethlehem, PA
	Білик Іван	Buffalo Grove, IL
	Братач Євген	West Palm Beach, FL
	Єфремов Марія	New York, NY
	Гаврушенко Петро	Lake Hiawatha, NJ
	Ґембатюк Богдан	Bridgeport, CT
	Крижанівська Ева	Long Island City, NY
	Лилаки Марія і Микола	Rochester, NY
	Лис Марія	Pierson, FL
	Лисобей Христина	Cherry Hill, NJ
	Мацєх Варвара	Cleveland, OH
	Мягка Наталія	Akron, OH
10 дол.	Новосівська Ірина	Devon, PA
	Онишкевич Ілля	Irvington, NJ
	Рогатинський Степан	Winnipeg, MB, Canada
	Шеремета Параскевія	Bayonne, NJ
	Сєрант Анна	Astoria, NY
	Скипакевич Ярослава	Warren, MI
	Стельмах Ігор	Glastonbury, CT
	Ступак Степан	Arlington Hts., IL
	Тарнавська Анна	Philadelphia, PA
9	Фостяк Богдан	Sun City, AZ
5	Бреславець Павло	Minnetonka, MN
	Цимбал Віктор	Center Line, MI
	Дранка Марія	Buffalo, NY
	Дусанівський Богдан	Buffalo, NY
	Феш Андрій	Venice, FL
	Гайдук Дмитро	Wisconsin Dells, WI
	Гайовий Федір	Siren, WI
	Грушецький Дмитро	Westchester, IL
	Коцелко Нестор	Chicago, IL
	Куцан Анна	Springfield, IL
	Мельникович Степанія	Parma, OH
	Мікол Едвард	Staten Island, NY
	Паламар Галина	Philadelphia, PA
	Підперигора Елвіра	Elkins Park, PA
	Рончковський Олександер	Normal, IL
	Зеленська Ірина	Somerset, NJ
	Зендран Іван	Watervliet, NY
	Бодо Галина	Eureka Springs, AR
	Данилюк Петро	Fredericksburg, VA
	Яросевичі Дарія і Мирон	Downers Grove, IL
	Калинич Зірка	Wyandotte, MI
	Копаниця Макар	Trenton, NJ
	Куріца І.	Wood Dale, IL
	Левицький Адріян	Elkins Park, PA
	Мацкін Михайло	San Diego, CA
	Мірутенки Люба і Василь	Harrisville, MI
	Новосад Олександер	Daytona Beach, FL
	Пенкальська Марія	Philadelphia, PA
	Підлисний Микола	Oro Station, ON, Canada
	Вербицький Андрій	Boston, MA
	Залиба Ірина	Minneapolis, MN
	Разом	**2,501 дол.**

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи“ – найстаршої української газети в світі.

СВЯТИНІ ВОЛИНСЬКОГО КРАЮ

Дзвони в храмах Погориння

Перші вістки про церковні дзвони походять з Італії, де у IV ст. відлили дзвони для храму міста Нола, й тому невеликі дзвони довгий час називали „нолами“, а більші розміром – „кампанами“ від округи Кампанія, де розташоване місто Нола. Дзвони виготовляли з бронзи, заліза, золота, срібла та інших сплавів.

В Україну-Русь, на історичну Волинь, дзвони прийшли з Німеччини через Моравію. Свідченням того є найдавніша наша назва дзвону – „колокол“, що походить від німецького „ Діе Glocke“. До їх появи скликали вірних до служби за допомогою „била“ або „клепала“. Це були своєрідні дошки з дерева чи металу. Їх перейняла наша Церква від Візантійської. Церковні дзони витіснили била й клепала з храмів.

У 1237 році Король Данило Галицький привіз дзвони з Киева, а інші відлив в Холмі, а Князь Володимир Василькович відлив дзвони для збудованого ним храму св. Юрія в Любомлі.

В Погоринні дзвони з’явилися з появою тут перших святинь в містах Пересопниця, Дорогобуж, Степень, Дубно, Висоцьк. Ці перші дзвони не дійшли до нашого часу.

Найдавніший дзвін зберігся в Україні в катедральному соборі св. Юрія (1341 рік) у Львові, а на історичній Волині – дзвін 1566 року, подарований Князем Олександром Чорторийським Святогірському монастиреві. До давніх належить дзвін 1572 року з монастирського храму Преображення Господнього в Дубні, дзвін 1583 року з села Молодове Іванівського району Берестейської области.

На Погоринні збереглися дзвони, відлиті в людвісарських майстернях Дубна і Степаня, де цей вид ремесла був розвинений, і лише після третього розподілу Польщі 1795 року відливання дзвонів тут занепало. Більшовицькі окупанти завдали небаченої шкоди святиням Степаня. Лише храм св. Трійці зберіг дзвіницю з дзвонами XVIII ст. Церкву св. Миколая перетворили на клюб санаторію „Горинь“, дзвіницю розібрали, а дзвони здали в металобрухт. Решта церков взагалі зникла з Степаня. Церкву на кладовищі цього міста москвофіли спалили вже в часи незалежности України, церкву-каплицю над джерелом перевезли в Сарни до музею, всі дзвони здали в металобрухт. А були то дзвони XVIII ст., вилиті з найкращих сплавів металів, мали кириличні написи, багате рослинне удекорування, зображення святих.

Подорожуючи в липні на Костопільщині, я дізнався від старожила села Збуж Юхима Каленика, що великого дзвона з храму Преображення Господнього в Степані комуністи у 1962 році привезли на місцевий колгоспний двір, звідки однієї ночі його вивезли невідомо куди.

Поблизу Степані в 1583 році були три рудні для плавлення залізної руди та металів. Ще одна з цих ливарень знаходиться в селі Велика Любаша на південь від Степаня. Місцеві старожили розповіли авторові про велику кількість шлаків від плавлення руди, яку довозили з села Яполоть, на місцях, де стояли магерні над річечкою Замчисько, а

Дзвін з 1928 року зберігся на дзвіниці церкви св. Юрія (1755 рік) в селі Грабові на Волині.

Фото: Володимир Рожко

70-річний Василь Перелет показав і місце, де стояли доменні печі.

Ці магерні, людвісарні майстерні, працювали в селі аж до кінця XIX ст. і виготовляли рільничі знаряддя, речі побуту, холодну зброю. Отож степанські людвісари мали можливість виготовляти світські і церковні предмети.

Мені вдалося виявити низку дзвонів XVIII-XIX ст. в церкві Різдва Пресвятої Богородиці в селі Великому Мидську, ударник великих розмірів і ваги від давнього дзвона, недіючі дзвони на дзвіниці храму св. Юрія в селі Грабові, в окремій дзвіниці церкви Чесного Хреста Господнього в Деражні та інші.

В містечку Деражно вчителька-пенсіонер Леся Бас розповіла, як було врятовано дзвін місцевої святині: „Весною 1943 року українські повстанці звільнили Деражно від німецьких окупантів. Німці з поляками палили села, вбивали українців, грабували їхнє майно, а дзвони забирали як військові трофеї в Німеччину.

Травневої ночі дзвони було знято з дзвіниці, а найбільшого перевезено на місцеве кладовище і „поховано“ з почестями – надмогильним написом та дубовим хрестом. У цій „могилі“ дзвін пережив німецьку і московсько-більшовицьку окупації. Енкаведисти по війні шукали дзвони, але ніхто не зрадив, тому нині всі шість дзвонів своїм співом прикрашають Служби Божі“.

В окремих селах закопані чи затоплені у води Горині дзвони так і не вдалось відшукати. Учасники їх переховування пішли з життя і забрали з собою таємниці рятування дзвонів в селах Грабів, Караєвичі, Постійно, Бичаль, Городець.

В Городці після побудови нового храму св. Миколая (1839 рік) дзвіницю змістили над бабинецьь, а давні дзвони князів Гольшанських перенесли з неї до дзвіниці нової церкви.

Церква св. Миколая в Городці також мала велику збірку давніх ікон XVI-XVII ст., багато цінних предметів церковного мистецтва, а місцевий палац власників села нагадував безцінну скарбницю нашої історії. Всі ці скарби, як і давні церковні дзвони, опинилися в чужих музеях і приватних збірках.

Подібна доля чекала давні церковні дзвони в селі Великі Цепкевичі. Спочатку святиня була пограбована, а тоді спалена. Загинули давні церковні дзвони, які впродовж віків сповіщали благовіст вірним.

Володимир Рожко,
Луцьк

Ділимося сумною вісткою,
що 13 березня 2011 р. на 98-му році життя
відійшов від нас у Вічність наш найдорожчий
Муж, Батько і Дідо

св. п.

мґр прав ОРЕСТ М. КОЛТУНЮК

ПАНАХИДА була відправлена 19 березня 2011 р.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 20 березня в католицькій церкві Преображення Господнього в Denver, Colorado, а похорон на католицькому цвинтарі Mount Olivet Cemetery.

Залишилися в глибокому смутку:

дружина – АНТОНІНА
син – РОМАН з дружиною МЕРІ ДЖО
внуки – АНДРІЙКО, АННА і КАТРУСЯ
ближча і дальша родина в Америці, Україні та Канаді.

Вічна Йому пам’ять!

Остап Омелян Венгерчук

Нар.16 травня 1943 р. в Берліні, помер 30 квітня 2011 року в Ню-Йорку, Н.Й.

Остап був активним в українських громадах Флориди і Ню-Йорку і останнім часом в Glen Cove Senior Center і Knights of Columbus.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 7 травня в церкві св. Юра в Ню-Йорку та St. Andrew Cemetery, South Bound Brook, NJ.

Замість квітів пожертви можна складати на підтримку Українського Католицького Університету у Львові через UCEF, 2247W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622 або on line: www.UCEF.org.

Залишив у смутку:

сестер – Ірину Чорну Андреадіс з чоловіком Миколою і дітьми Лярисою і Миколою
– Лідію Чорну Матіяшек з чоловіком Петром і донькою Ксенією
братову – Оксану Венгерчук
племінницю – Андрею з чоловіком Браєном
родину в Америці, Канаді та Україні.

Вічна Йому Пам’ять!

Ділимося сумною вісткою, що
5 травня 2011 р. в Ипсиланті, Миш.
відійшла у вічність

св. п.

Мирослава Надія Коненко Кондра

нар. 2 лютого 1910 р. в Тернополі, Україна.

Після приїзду з мужем і двома доньками до США у 1947 р. стала членом парафії св. Миколая у Філядельфії, а опісля св. Тройці у Кергонксоні, Н.Й.

Залишила у смутку одну доньку, 12 внуків,
28 правнуків та 3 праправнуків.

Похорон відбудеться з церкви св. Миколая у Філядельфії.

Вічна Їй пам'ять

З глибоким жалем повідомляємо українську громаду, родину, приятелів і знайомих, що 26 квітня 2011 р. на 87 році життя відійшов у Божу вічність наш дорогий
Муж, Батько, Дідусь та Вуйко

св. п.

ВАСИЛЬ ВІНТОНІВ

Покійний народився в 1923 р. у с. Солуків на Івано-Франківщині в українській патріотичній родині.

Під час Другої світової війни перебував у Німеччині, а в 1950 р. прибув до Америки. З перших років проживання в Байоні, Н. Дж. включився в українське життя. Започаткував українську школу, осередок СУМА та був членом 16-го відділу ООЧСУ і головою під час довгих років. Знаходив час бути на оселі СУМА в Елленвілі, Н. Й., де він часто працював. Був активним членом своєї громади і організації УККА, довголітнім членом і головою Народного Дому в Байоні та парафіянином Української католицької церкви Успення Пресвятої Діви Марії в Байоні. В 2000 р. переїхав до Клифтону, Н. Дж., де був членом ООЧСУ і ОУН та парафіянином церкви св. Николая в Пассейку, Н. Дж. Був він людиною щирою, любив свій народ і свою Батьківщину-Україну.

ПАНАХИДА була відправлена 29-го квітня 2011 р. в похоронному заведенні Мароко в Клифтоні, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 30 квітня 2011 р. в Українській католицькій церкві св. Николая у Пассейку, Н. Дж., а відтак на цвинтарі св. Духа у Кембол-Гол, Н. Й.

Залишилися в глибокому смутку:

дружина	– МАРІЯ
донька	– ЛЕСЯ АЛБИЗАТІ з чоловіком ДАНИЛОМ
внуки	– НИКОЛА і МАРКО

та родина в Україні й Америці.

Вічна Йому пам'ять!

На бажання Покійного та родини пожертви зложено на:

Організацію Укранських Націоналістів	500 дол.
Капітальний Фонд Оселі СУМ в Елленвілі, Н. Й.	1.000 дол.
Пресовий Фонд „Національної Трибуни"	500. дол.

Нехай пам'ять про Покійного залишиться назавжди в наших серцях, а душа Його буде прийнята у небесні хороми.

В глибокому смутку
повідомляємо, що у четвер,
28 квітня 2011 р. відійшла у
вічність наша дорога Дружина,
Мама, Бабця, Сестра і Тета

св. п.

СТЕФАНІЯ ІЛЬЧИШИН

Нар. 5 травня 1923 р. в Маластові на Лемківщині.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 3 травня в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя у Виппані, Н. Дж., а відтак на цвинтарі Gate of Heaven, East Hanover, NJ.

У смутку залишилися:

чоловік	– МИХАЙЛО
донька	– МАРІЯ ШАТИНСЬКА з чоловіком ЙОСИФОМ
внуки	– ЮЛІАННА
	– АРІАНА
	– МИКОЛА
сестра	– ВАРВАРА ПИЖ в Польщі
брат	– ВАСИЛЬ ЦЬОК в Польщі

та ближча і дальша родина в Америці та Польщі.

Вічна Її пам'ять!

У 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ у ВІЧНІСТЬ
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
7 червня 2011 р. о год. 6:00 веч.
в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя
у Виппані, Н. Дж.

З Божої волі, 14 квітня 2011 р.,
відійшла у вічність на 88 році життя
у Fort Lauderdale, Florida
наша дорога СЕСТРА, БРАТОВА і ТЕТА

св. п.

МАРІЯ ҐАРБАЧЕВСЬКА
з дому МОРАВСЬКА

Залишились у глибокому смутку:

сестра	– СТЕФАНІЯ ПОКОРА
братова	– АЛЕКСАНДРА МОРАВСЬКА
племінники	– БОГДАН ПОКОРА з родиною
	– АЛЕКСАНДЕР ПОКОРА з родиною
племінниці	– СОНЯ ГЕЙЛІ з родиною
	– НАТАЛКА МОРАВСЬКА з родиною
	– ЛЕСЯ КРУЧОВА з родиною

Вічна Її пам'ять!

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 19 квітня 2011 р. в Українській католицькій церкві св. Андрія в Campbell Hall, NY, а відтак відбулася надгробна відправа з Панахидою на Українському цвинтарі св. Духа в Campbell Hall, NY.